

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér

Nyitási sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 151.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, május 1.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéroltk: Májusi strófák.
- Alakulnak . . .
- A tisztí fizetésemelés.
- Kihirtott család.
- Visontay ügye az esküdtzsek előtt.
- Fedák Sári a Királyszínházban.
- A Polónyi-Lengyel pör.
- Egy véres tragédia évfordulója.
- Zeltvay feje.
- A karzaton.
- Nászut hármasban.
- Tarca: Május. Irta: Vándor Iván.

Májusi strófák.

Arad, április 30

Napsugárra szomjas orgonák és fázós, halványzöld levelek most már értéktelen, figyelemre nem méltatott darabjai a május elseji mozaiknak. Az egészet betölti viritó színeivel a munkásünnep. A proletároknak — fiatallá lelkesült, piszkosfehér szakállu öregeknek és a megfontolástól nem korlátozott, lobbanó fiataloknak — a föld kerekéről egybeverődő ujjongása s a táboraikon kívül állók nyugtalan figyelme tölti be ezt a napot. A derék, jó májusfák egészen kivesztek. A fiatal béres, aki máskor ezzel a földesur házanépének figyelmeskedett, most e helyett hajnalban elmegy az elvtársak közé. Darányít meg a derestörvényt dicsérni. S a májusi versek? A költő ma a szerkesztőségek tagja s május elsején ő se írhat. A poézisnek régi sátoros ünnepén csupán a

rendőrkapitányok irnak, azok se verseket, hanem végzéseket, amelyekkel a május elseji népgyűléseket betiltják.

Heti piac május elsején. Eleven tagadása mindannak, amit holnap a munkásosztály szervezettségéről szólnak. A gyárakban, az ipari műhelyekben szünetel a munka, de a piacon, a gyékényeken és a sátrak alatt hétköznapi serényiséggel sűrög a dolog. Pedig a kocsis, aki a tanyáról, a vidékről ide fuvaroz, a gyolcsos tótnak legénye, a kofa és a suhanc, aki arra les, hogy a nagyságák összevásárolt holmiját csekély éhbérért haza fogja szállítani, szintén munkás és proletár is, hamindjárt tudatlan is e szó értelmével. Ennyire nem terjedt a munkások szervezettsége, amely különbea is aránylag fiatal ehhez. S ily millióben veszt bizony a munkaszünetetés az imponáló hatásából. De a munkásokat, jóvendőnek bizó urait, egy dolog vigasztalhatja ezért. Most a munkásfölvonulást nem lehet megtartani a heti piac miatt. Amire május elseje újra péntekre esik: a heti piac fog elmaradni a munkásünnep miatt, amelyen a heti piac se fog dolgozni.

A főkapitány csupán az *általános és titkos választói jog* éltetését engedi meg, ellenben megiltja a kormány, vagy a koalíció becsmérést, abcugolását. A főkapitánynak a munkások igazat adhatnak. Az általános és titkos választójog élteté

sében benn van a legnagyobb kellemetlenség, amely a kormányt illetheti. Bele tartozik ebbe a szóba az a hazug játék, amelylyel ezt a kérdést körülcalták. Meggyőződése és akarata ellenére vállalta a koalíció az általános választó jog megvalósítását, csak hogy a hatalomba ülhesen. Mikor már az övé a birtok, minden módot keres, hogy az általános titkos választó jog ne legyen általános és ne legyen titkos. Hihetetlen hosszúra tolja ki a megvalósítását, — a mellett, hogy a leg-sürgősebb teendői között emlegeti. Ez a kétszínű erkölcstelenség, ez az alacsony taktika lehetetlen, hogy eszébe ne jusson annak, aki az általános és titkos választó jog éltetését hallja. Eannél nagyobb grombaságot már nem használhatnának a munkások a kormányval és annak pártjával szemben.

A Ganz-gyár, az országaak egyik legnagyobb iparvállalata igen szomorú praeludiumot bug a májusi nótákhoz. A társaság a minap tartotta közgyűlését, amelyen Koröfeld Zsigmond, a társaság elnöke fölötébb szokatlan megnyitó beszédet tartott. A munkásviszonyok ziláltságáról szölt, a munkásság elégedetlenségéről, „amely a munka teljesítése körül sokféle, meg még nem engedett módon is, érvényesül.” „Vajjon — folytatja — nem volna e ily munkaviszonyok között helyesebb bizonyos időn át egész gyárunkat szüneteltetni, semmint így tovább dolgozva a pénzügyi eredményt még ros-

Május.

Irta: Vándor Iván.

A hold sápadt volt, mint egy vértelen leány. Az éjszaka éles sötétségét onyhe boru tompította. Lágy kétség vont be mindent. Az égen kék fellegek csoportosultak, a szélük megcsillant fehéren, mint távoli hegyszakadékokban a szüztiszta hó. A közeli erdő, mint fekete határfal állott mozdulatlanul. A tisztás bokra csak egy árnyfolt volt, amelynek se határa, se körvonala.

Egy zöld domb tetején, a puha illatos fűben karcsu, fekete alak édesdeden pihegett. Mellette egy kis fehér, kerek csomó világított. A csendnek ezerféle hangja zümmögő, alátó dallá olvadt össze. Az erdő halk zugásába bele-virt a szerelmes madár szava.

A magasból, egy pár nagy, hideg esőcsepp hullott alá. Erre a kis fekete alak a domb tetején megmoccant. Egy kis ökölbe szorított kéz fölemelkedett, astán visszahanyatlott és megdörzölte az egyik lecsukott szemét. A kis piros szájl fölnyit és ástani próbált. Most nagy nyujtózódás következett. Közben össze borzongott az egész kis test, végig futott rajta a hideg. Még egy óriási ástás, de most már két térdén állott és mindkét karja az ég felé emelkedett.

Ekkor, kip-kop — két hideg csepp hullott rá, egyik a piszo kis orrára, másik a kerek állára. Ez magához térítette. Az álmat ki-verte szeméből, fölneztett ijedten, bámulva.

Sötét volt. Hideg volt. Az első érzése mindjárt összeszorította szívét, félt.

Talpra ugrott. Körülnézett.

— Sötét van, mondta magához szölvá s elaludtam. Csepűszinű haját visszavimtozta az arcából. A kis kurtaszoknyás leány, ki tégra nyitott szemmel ijedezett a sötétségtől, mely körülvette, Évi volt, árva Évi, ki a libát szokta őrizni a falu végén. Tizenégy esztendőös szöszke leány volt. Halvány arca szinte világított a homályban.

A gyerek hirtelenében nem tudta fölfogni, hogy került a dombra éjszaka, egyedül. Később, mikor magához tért az álom kábultságából, eszébe jutott, hogy este felé, hanyatt fekve a fűben, bámulta a piros napot, mint buk k lejjebb lejjebb a föld alá ott, ahol kereken elvégződik a világ. Addig bámulta, míg káprázní kezdett a szeme, fáradtan lecsukódott és ő elaludt.

Astán másik rémület következett. Hova lettek a libák?

— Libu, libu, szölitotta őket félénken. Sehol egyse. Halálos kétségbeesésében körüfutotta a dombot, nesztelenül, mint egy mezit-lábes tündér. Akkor ráskadt egyre, mely mellette aludta a libák boldog álmát. Nagyon szép volt. Tiszta fehér, a nyaka hosszú volt, mint egy hattyúnak.

Évi megörült neki, már csak azért is, mert most már nem volt olyan nagyon egyedül. Az ölébe vette, simogatta a szárnyát és kérde ösködött tőle:

— A többi haza ment?

Kerek nagy könyecseppek gördültek végig az arcán. A fejében egyre ott motoszkált a nyugtalanító gondoat: mi lesz most? Bájos kis arcán a rémület kifejezése ült.

Az éjszaka rémeit, melyek az erdőből suhoztk a háta mögé, halk imádsággal próbálta elűzo.

— Eri istenem — én istenem — könyör-gött, a többit nem mondta, nem is gondolta, csak érezte . . .

Lassanként oszlott a sötétség. A hold elő szétszakadt három négy fátol is. A gyerek borzongott és a holdat nézte. Majd megfordult, benézett az erdőbe és akkor látta, hogy az uton valaki közeledik feléje . . . Valaki, zöld menté-ben, fekete hajjal.

A csengés erősbödött. A merre a zöld mentés lépett, fehér lett a föld a fakadó gyöngyvirágtól — azok hajlogatják kecses kis testüket, azért szölt az ezer fehér barang.

— Adjon Isten Évi, szölt az a zöld mentés. A gyerek újra a holdat nézte. A legény átfonta a derekát, hátra hajította a vállánál fogva és megcsókolta az ajkát.

— Adjon Isten Évi.
— Adjon Isten, mondta Évi kábultan a c ökiöl, kicsoda kigyelmed?
— Nem ismerse, nevetett a zöld mentés. Évi a fejét rázta.
— Honnan ösmerném —
— Májusnak hívnak.
A leány végig nézett rajta. A legény fiatal volt és szép. Zöld-mentéjéből ezer libát áradt. Évi csak csodálta . . .

szabba tenni." Komoly, jelentős fenyegetés ez, különösen annak szájából, akinek tőkecsoportja nemcsak a Ganz-gyárnak, hanem egész sor hasonló nagy vállalatnak ura. Az ugynevezett amerikázó rendszernek, a hatalmi kérdésért mindent kockára tevő, erejében tulbizakodott szakszervezeti taktikának következményeképp eljlesztő látvány áll a jövődő felhőiben: a munkás-sztrájkok helyett a gyárak munkaszüntetése, az ország mérhetetlen gazdasági válsága, a munkátalanságnak alig elképzelhető mértéke, amelyen kivándorlással se lehet segíteni, miután most Amerikában sincs munka. Igaza lehet a marxí elvnek, hogy a gazdasági lerongyolódást siettetni kell, de mégis baj lenne, ha a tőke jobban sietne azzal, mint a munkások.

"Az utolsó jogtalan május" — mondják a szociálisták. Mi, akik nem vagyunk egy politikai nézeten velük, magunk is kívánjuk. Sőt azt óhajtjuk: vajha minél hamarabb itt lenne az az idő, amikor Magyarország miniszteri bársonyszékei közül is néhányat szociálista politikus ülne meg. Az általános választói jog mindenestre nyugodtabb, békésebb időket jelentene a mainál. A bársonyszékek egyebekre jók. Minden tulhajtott, vagy időszerűtlen aspirációt a kormány-vállalás csapol le. A függetlenségi párt is azóta látja be, hogy hiu ábrándokért, szivárványért vesztegette erőit, amióta a kormányon ül. Elhisszük, hogy a szociáldemokraták jobbak lennének. De az ország rendjét, gazdasági érdekeit háborító törekvéseket a szociálista belügy-miniszter maga is kénytelen lenne megfékezni és Bokányi, ha miniszter lesz, ép ugy kénytelen lesz fölvenni a harcot a szakszervezetek tulkapásaival, mint ahogy Franciaországban Clemenceau, a szociálista miniszterelnök teszi. S reméljük, Bokányinak jobban is fog sikerülni.

ALAKULNAK . . .

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, április 30.

Ma még be kell szedni nagy adag unalmat, mielőtt kezdődhetnék a parlament érdemi munkája. A bizottságokat választják meg és bár a közönségnek átkozottul mindegy, hogy Saára Gyula a kérvényi bizottsághoz tartozik-e vagy a napló bírálata lesz a feladata, itt nagy harcok előzték meg a kijelöléseket. De még a kinyomtatott listában is sűrű a törítés: hol maguk a jelöltek, hol a jó barátok igazítanak egyet mást az összeállításon. Az aradi emberek közül Müller Károly a kérvényi, Barabás Béla a pénzügyi, Nagy Sándor az igazságügyi bizottságba jutottak.

Az ülésről, melyen Maniu és Bozóky tegnap tett indítványokat okolták meg, itt következik tudósításunk:

(A bizottságok megalakulása.)

Justh Gyula elnök megnyitja az ülést és bejelenti, hogy Hencz Károly néppárti jegyző nem fogadja el a tegnapi ráesett választást. Ezután következtek a bizottsági választások.

A bankbizottság tagjai lettek: Battyhány Tivadar gróf, Bernáth István, Bethlen István gróf, Buzácz Ferenc, Dessewffy Emil gróf, Eber Antal, Eltner Zsigmond, Földes Béla, Gotthard Sándor, Holtay Pál, Holló Lajos, Kovács Pál, Méray Lajos, Nagy Dezső, Széll Kálmán, Szemere Huba, Szivák Imre, Teleky Arvéd gróf, Ugron Gábor, Vitéz Aurél, Vrbanics Ferenc.

(Aradmegyei képviselők.)

A többi bizottságok nagyjában a régi névsorral alakultak meg. Az aradmegyei vagy Araddal vonatkozásban levő képviselők ezekbe a bizottságokba jutottak:

Vásárhelyi Dezső a földmivélségügyibe, Nagy Sándor az igazságügyibe, Müller Károly a kérvényibe, Zlinszky István a közlekedésügyibe, László Zsárd a mentelmiügybe, Mahler György a naplóbírálatba, Barabás Béla a pénzügyügyibe, Suctu János a számvizsgálóba.

(„Eljen Polónyi!”)

Maniu Gyula okolja meg indítványát, hogy a Ház fejezze ki bizalmatlanságát az elnökség iránt. A házszabályvizítő tárgyalásánál

minden ok nélkül megvonták tőlük a szót s az elnök egy ízben nem engedte meg Farkasházy irratványát előterjesztését.

Kállay Lipót: Mit szól Farkasházy Zsigmond a védelemhez?

Farkasházy Zsigmond: Az a kérdés, hogy igazat mond-e? Mikor Polónyi betérjlesztette a disszidensek irratványát, akkor megtagadták, most pedig éljenzitek.

Felkiáltások: Igenis éljenzitek!

A függetlenségi párt erre zajos éljenzésbe tör ki:

— Eljen Polónyi!

Maniu Gyula felpanaszolja ezután, hogy a kérdésekhez sem engedték szólni. Kivált Rakovszky eljárása ellen van kifogása, s ugyanis sokszor a szót sem adta meg neki és társainak. Arra kéri a Házat, hogy irratványát tűzze ki tárgyalásra.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter kéri a Házat, hogy Maniu irratványát ne tűzze ki tárgyalásra.

A Ház az irratványt nem tűzi ki tárgyalásra.

(Az alelnöki fizetés.)

Bozóky Árpád okolja meg ezután azt az irratványát, hogy a Ház törölje el az alelnökök fizetését. Kérését épen Rakovszky István alelnöknek négy év előtt mondott beazédével okolja meg, amelyben Rakovszky igen erős okokat hozott fel az alelnöki fizetések ellen. Kéri a Házat, tűzze ki irratványát tárgyalásra.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter: Tudomása szerint az alelnökök akkor is teljes készséggel teljesíténék kötelességüket, ha honoráriumot nem kapnának, de nagyon helyes, hogy honorálják őket. Kéri a Házat, hogy az irratványt ne tűzze ki tárgyalásra.

A Ház ez értelemben határoz.

Az elnök javaslatára azután a Ház elhatározza, hogy legközelebbi ülését hétfőn tartja, amikor a bizottságok terjesztik be jelentéseiket, kedden pedig a mentelmi bejelentésekre és a kérvények tárgyalására kerül a sor.

Ezzel az ülés véget éri.

A tisztii fizetésemelés.

Az osztrák kormány győzelme.

Közös miniszteri tanácskozás Bécsben.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 30.

Tudvalevő, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap Bécsbe utazott a közös miniszteri tanácskozásra, amely ma meg is történt.

Ezen döntötték el a tisztii fizetésemelést, amely a magyar kormány vereségével intéződött el.

A tanácskozásról ezeket jelentik:

A tanácskozás.

Wekerle Sándor miniszterelnök, aki tegnap este érkezett meg Bécsbe, ma reggel 8 órakor már az utcán volt s hosszabb sétát tett.

Háromnegyed 9 órakor látogatást tett a Bankgassei magyar palotában; innen azután Schönbrunnba kocsizott, ahol O felsége külön kihallgatáson fogadta. Délben közös miniszteri tanácskozás volt, amelynek tárgya a katonatiszti fizetésemelés s a delegáció-összehívás.

A Bankgassei palotában egy beavatott magyar főtisztviselő annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a közös és a magyar kormány között vitássá lett fizetésrendezési kérdést a mai közös tanácskozáson aként oldották meg, hogy Magyarország megadja a katonatisztek felémelt gázsiját és ennek ellenében a korona kilátásba helyezi, hogy az ősszel a magyar kormánnyal egyetértőleg meg fogja oldani a katonai kérdéseket.

— Nem vagy te királyfi? kérdé bátoran hangon.

— Az lennék mindeu esztendőben egyszer.

— Ott csak így gyalog jársz?

— Ő addig azt hitte, a királyfiak nem szállanak sohasé le a lóról.

— Már miért ne járnék, ha te is gyalog jársz.

— De én csak parasit lány vagyok, vélte Évi, a libákat őrzöm.

— Nem jól tudod királykisasszony vagy...

— Én?

— Te hát. Fiatal vagy, nem tudod, fiatal ság — királyság...

Egymás mellett ültek a dombtetőn a fűben. A libuska ott aludt mellettük és eszágában sem volt kihallgatni, amit beszéltek. Pedig sok fura dolgot hall, ha egy kicsit éberebb.

— Szeretlek, mondta a legény a lánynak.

Évnek még ilyesmit nem mondott soha senki, nem is igen volt tisztában e szó nagy jelentőségével. — Szeretsz? kérdezte most meg Május. — Nem tudom. — Elmenjek? — Nem. — Maradjak? — Maradj. — Mindég veled maradjak? — Mindég. — Akarsz a feleségem lenni? — Akarok.

A csengés újra kezdődött. Az erdőből kacagás, ének, zene hangzott. Bugó fehér gerlek röpködtek a fejük fölött. Pátylos lányok, virágos ruhában lejtettek elő a sűrűből, de úgy, hogy a lábuk nem is érte a földet. A virágok ölelkezni kezdtek és lépegettek, mintha táncot járnának. A levelek hegyén meg a fűszál végén Szent János bogár tündöklött. Május pedig tovább sutlogott.

— Az én feleségem, figyelj amit mondom, a földön a legszebb asszony. A legboldogabb asszony. Tudod miért a legszebb? Mert nem lesz soha öreg. Tudod, miért a legboldogabb? Mert nincs ideje boldogtalannak lenni. Figyelj jól... Az én feleségem meghal mikor legboldogabb, ölelés közebe, egy csókbaa muik el, velem együtt, figyelj jól, a harmincegyedik nap... Mikor legboldogabb... Gondolkozzál rajta...

Évi nem gondolkozott:

— Meghalok szívesen.

— Gondold meg jól Évi.

— Meg akarok halni.

— Mátkám vagy. — Elmulunk együtt.

Évi boldogan ismételte:

— Elmulunk — elmulunk.

Felállottak és kézenfogva indultak az erdőbe. Egymás szemét nézték...

Másnap reggel, arccal a fűben, az erdő közepén találtak meg Évit. Aludt. Az arca fehér volt, a szeme még nagyobb, mint rendeseu. Fölfelé nézett, amíg beszélt, hogy ő menyasszony, hogy boldog lesz és elmúlik a harmincegyedik nap. Az emberek félni kezdtek tőle, úgy tudott mosolyogni...

Persze nem hitt neki senki!

— Bolond vagy te Évi. Álmodtal te Évi, ezt mondogatták egyre. Évi csak mosolygott. Ő tudta, amit tudott és azt mondta, boldog. Mindennap boldogabb. És a harmincegyedik nap, úgy alkonyat táján, átszellemült arccal, egyre fölfelé nézve — boldog mosolylyal elindult a folyó felé...

Wekerle kertel.

Bécsből táviratozzák: *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma tárgyalt a közös miniszterekkel az egyes tárcák költségvetései felől, de csak a külügyi és a számszéki költségvetés került sorra. A hadügyi budget felett való tanácskozás május tizedikére marad.

Egy hírlapíró megkérdezte a miniszterelnököt, mi volt az értekezlet tárgya, mire *Wekerle* kijelentette, hogy a hadügyi költségvetésről még nem tanácskoztak.

— A tisztí fizetésekről esett szó? — kérdezte a hírlapíró.

— Nem, — válaszolt *Wekerle*, — mert ne gondolják, hogy ezen kívül más fontos kérdés nem is létezik.

— Összeülnek tavasszal a delegációk? — tudakolta az újságíró, mire a miniszterelnök így válaszolt:

— Még nem bizonyos, mert ez az új parlamenti helyzettől függ.

Arra a kérdésre, mikor folytatják a tanácskozást, *Wekerle* azt válaszolta, hogy ez még nem bizonyos, de mindenesetre a bécsi császárbürokrácia után.

A tanácskozás eredménye.

Egy későbbi bécsi távirat ezeket jelenti:

A közös miniszteri tanácskozások ma este befejeződtek, de a tárgyalásra került ügyek perfekt elintézését még nem egészen nyertek, amiért is a legközelebbi napokban újabb közös miniszteri tanácskozások lesznek.

A magyar kormány és a közös kormány álláspontja között a mai napon mindazonáltal több tekintetben *lényeges közzeledés történt*. *Wekerle* miniszterelnök kijelentette ugyanis, hogy a magyar kormány elvben *nem ellenzi* a tisztí fizetések javítását és a legutóbbi delegáció csak azért nem tárgyalhatta azt, mert nem volt felvéve a közös költségvetésbe. A legközelebbi összehívandó delegáció alkalmával a kormány *nem ellenzi a fizetésjavítást*, csupán az 1908. január elsejétől kezdődő visszaható erőt nem *acceptálja*. Az általános vélemény a mai tanácskozások után az, hogy a legközelebbi közös miniszteri tanácskozáson a magyar kormány bele fog egyezni a visszaható erőbe, de csak 1908. júliusától fogva. Ez fél évi engedmény volna a magyarok számára.

Ami a delegációk összehívásának időpontját illeti, *Wekerle* hír szerint kijelentette, hogy a magyar kormány ebben a kérdésben egyáltalában *még állást nem foglalt*, csupán azt jelentette ki, hogy ez a két képviselőház munkarendjétől függ.

SPORT.

+ Országos amateur birkózó verseny az aradi Nyári Színházban május hó 10-én este. Rendeli az Aradi Athletikai Klub. 1772

+ Országos tornaünnepély. A Magyarországi Testedző Egyesületek Szövetsége I. évi június 6. 7 és 8-án a pünkösdi ünnepek alatt Budapesten tartja meg VIII. lk országos szövetségi torna ünnepélyét, melyre az Aradi Tornaegyesületet is meleg hangú átiratban meghívta. Ugyanezen ünnepély keretében tartatik meg a Toldi vándordíj versenye, melynek védője az Aradi Tornaegyesület. Jelentkezni lehet május 9-ig mindennap d. u. 6 órától 8-ig a liceumi tornacsarnokban, vagy pedig a pénzbehajtó szolgálta által kihordott íven. Arad, 1908. május 1. Az elnökség.

Kiirtott család.

*

Ma délelőtt egy aradi iparosnak a feleségének és a kisleányuknak a holttestét találták meg a csálai erdőben, ahol kilenc napig feküdtek temetetlenül.

*

Az asszony rémtette.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 30.

Az *Aradi Közlönynek* a kora délutáni órákban megjelent külön kiadásából értesült a közönség ama rémes és véres tragédiáról, melynek titkát a csálai erdő sűrűje kilenc napig takarta. Egy tisztességes munkáscsalád vetett véget a legborzasztóbb módon az életének. Egymás mellett fekszenek a holttestek s szivettépő látvány tárul a néző elé az erdő homályában.

Élete javában állott férj, huszonöt esztendőes feleség és egy ártatlan apróság átlőtt halántékkal, a rettenetes halálkinak arcot torzító dult vonásaival, néma és a halottakon elősködő rovaroknak tanjául szolgáló nyitott ajkakkal hirdeti egy boldogtalan család életküzdelmének végét.

Ma reggel találták meg gombát szedgető cigányok Szvoboda György és családjának holttestét.

Az első zavaros és a megdöbbenő látvány hatása alatt kuszáltan betelefonált erdőőri jelentés alapján kelt szárnyra az a hír, hogy a csálai erdő mélyén talált családot bizonyára oly módon gyilkolták meg, amint a szerencsétlen dánosi csárdást és hozzátartozóit.

A hatóságok első nyomozása azonban ha nem is barbár cigánygyilkosságot konstátált, de azonnal megállapították, hogy egy sokkal megrázóbb emberpusztítás színtere volt a csálai erdőség.

Egy anya, a szerető hitves agyonlőtte férjét, három éves szép leánykáját s midőn annak véres feje öléből lehullott a földre, önmaga ellen fordította a kilenc milliméteres revolvert, hogy betetőzze az irtózatot pusztulást. A közvélemény, de még a hatóságok is annyira hatása alatt állanak a rémséges dánosi gyilkosságnak, hogy első pillanatra azt hitték, mintha csakugyan cigányok ölték volna meg a kis családot.

A bejelentő cigányok, akik különben is aradi lakosok, ártatlanok, délután már szabadlábban is voltak, mert kétséget kizáróan megmagyarázott mindent a helyszínen megjelent királyi ügyész, meg a vizsgálóbíró előtt az a vérfa-gyasztó szituáció, melyben a Szvoboda családot találták. De az öngyilkosok mellett feküdt jegyzőkönyvlapjain talált sorok is kétséget kizáróan tanúsítják, hogy előre eltökélt szándékkal vetettek véget életüknek.

A megrendítő eset részleteit az alábbiakban közöljük:

A első jelentés.

Ma délelőtt *Gyöngyössi* Illés, a csálai erdő-gondnokság épületéből telefonon hívta fel az aradi rendőrséget. Az ügyeletes rendőrtisztviselőnek, *Moldován* Ödön rendőrhadnagyának jelentette, hogy három cigány névszerint *Barna Páter*, *Muntyán* Sándor és *Muntyán* Dusan bejöttek az erdőgondnokság épületébe s elbeszél-

ték, hogy a csálai erdőben, a pécskai határtan, a kettősszámú vágás közepé táján, három ember holttestére bukkantak. Egy férfi, egy nő és egy kisgyermek hulláját fedették fel. Mindhárman go'yo által öletek meg. Jelentette egyszerűs mindazt is, hogy a cigányok a hullák mellett talált jegyzőkönyvecskét is magukkal hozták s hogy ő, minthogy a helyszínen még nem volt künn s az esetet gyanusnak találta, előzetes őrizetbe vette a feljelentőket. *Moldován* rendőrhadnagy azonnal értesítette *Green* Nándor tb. főkapitányt a hallottakról s ennek utasítására a lakásán kereste fel *Szakolczay* Lajos királyi ügyészt, hogy vele is tudassa az erdőőr adatait. A csendőrség, minthogy a tett színhelye Arad határára kívül esik, más intézkedést nem tett, minthogy utasította *Gyöngyössi*t, hogy a cigányokat kísértesse be a városházára. A királyi ügyész azonnal értesítette *Domokos* László vizsgálóbíró az esetről s gondoskodott róla, hogy *Aussterweil* László dr. és *Posgay* István dr. törvényszéki orvosok délután négy órára a boncolást megejtsék. Az ügyész felszólította továbbá a pécskai csendőrséget, hogy szálljon ki a helyszínerre és indítsa meg a nyomozást a rejtélyes ügyben. A rendőrség ezalatt értesítette Szvoboda hozzátartozóit: azzal a meghagyással, hogy menjenek ki a csálai erdőbe a holttestek agnoszkálás céljából.

Rémes hírek.

A rokonok révén már az első órában vilámgyorsasággal terjedt el a városban a híre a holttestek feltalálásának. A legmerészebb kombinációval, véres és rettenetes gyilkosságnak mondották a Szvoboda-család szomorú halálát s a dánosi eset hatása alatt, a hullákat feltaláló cigányok szereplése következtében már azt tudták, hogy a családot ezek ölték meg és fosztották ki. Akkor még nem tudta senki, hogy a tragikus véget ért fiatal asszony görcsösen szorongatja kilenc nap óta balkezében azt a kilenc milliméteres revolvert, mely mindenre fényt derített s mindent megmagyarázott.

A hatóság a helyszínen.

Valóságos népvándorlás indult meg a csálai erdő felé három óra tájban. Száz és száz ember tartott arra a szomorú helyre, ahol a kiirtott család temetetlenül, esőtől áztatva, szélről és vihartól tépelve, véres tettük elkövetése óta a földi rovarok fészékét és táplálékát alkották. Délután négy órára megjelent ott *Szakolczay* Lajos királyi ügyész és a vizsgálóbíró, *Green* Nándor tb. főkapitány s a törvényszéki orvosok, a pécskai csendőrség járőre egy járásörmester vezetésével. A hatóság emberei is, akik már sok szomorú helyen fordultak meg, megrendülve állottak meg a halálnak amaz iszonyatos látványossága előtt, melyet az öngyilkosságnak ez a néhány négyszögméter nagyságú színhelye nyújtott.

Ahol a holttestek feküdtek.

A csálai erdőgondnokság épületétől körülbelül egy kilométernyire van az az erdőrésztlet, ahol a véres tetemekre bukkantak gombaszedés közben *Barna Páter* és társai. Az országút melletti irtástól körülbelül kétszázhusz lépésnyire feküdtek Szvoboda és családja. A résztvevő kegyelet nyilatkozott meg abban, hogy azok az egyszerű emberek, akik már a hatóság megérkezése előtt künn voltak, letakarták a halottak iszonyatát keltő arcát kendőkkel.

A mint a kíváncsi néző a sűrű embercsoporton túl került és egy pillantást vetett a mindent eláruló tetemekre, rögtön tisztába állott előtte a nem mindennapos vérontás befolyása, a maga megrázó és hihetetlen részleteivel.

Az áldozatok.

Szvoboda György arccal az ég felé fordulva, nyitott szájjal feküdt egy fa tövében. Szájának bal szélén a megolvadt vér feketéllett, amely az üregből folyt ki és végig csurogva állán, a fekete kabátra tapadt rá. A szájuregben látható volt ez a két löcsatorna bejárat, melyen át a golyók behatoltak, hogy elvégezzék pusztító munkájukat. A szabadon lévő testrészek, az arc és kézfejek bőre már csillogott és szalonnás tapintatú volt. Ez jele annak a vegyi feloszlásnak, mely a zöldesbe és kékesebe játszó bőrfelület alatt végbe megy.

Az asszony fejével férjének dereka felé feküdt a hátán. Halántékra lőtte magát s élete kioltásához két golyót használt. Ugy az ő, mint férjének száj és orr üregében hemzsegték a hullaférgek. Tőle egy lépésnyire terült el az a gyönyörű kisgyermek, a kinek látása még az őszbecsavarodott és kemény arcú csendőr-mestert is arra kényszerítette, hogy többször törölje ki a könnyet szeméből.

Az anyának balkezében lévő pisztoly okozta az ő halálát is. Látszott kis testén, hogy óriási kinek között tudott csak meghalni. Jobb halántékán egymás felett két nyílás mutatta, hogy az elkeseredéstől, a végső leszámolás idegbomlasztó gondolatától megkeményedett szívé anyja azt akarta, hogy magzatja, — a hogy háramaradt írásokban szemükfényét, a három éves Dusikát a szü ők nevésték — feltétlenül kövesse őt oda, hol „*párjával zavartalanul szerethetik egymást.*” A gyermek arccal a föld felé feküdt. A szél egész halom száraz fatörmeléket és levelet, galyat hordott össze a véres arc köré és mintegy halottá váncoson nyugodott az ártatlan apróság, aki életével fizette meg szüleinek boldogtalan családi életét.

A boldogtalan anya.

A helyszínen megjelentek az öngyilkosok rokonai, hozzátartosói, akik hangos sirással panaszták a fiatal házaspár végzetes tettét. Ot óra tájban ért ki Szvoboda ősz édesanyja. Már az országútról behallatszott az erdő sűrűjébe a tisztes matróna szivettépő jajgatása, akitől fia a múlt kedden délelőtt tíz órakor azszal vált el, hogy készítsen el mindent, mert ő elutazik *Mezőhegyesre* dolgozni. Ma látta őt viszont a csalál erdőben, szétroncsolt fejjel, véresen, övéi holttestétől körülveve. Az öreg asszony rávetette magát fia hullájára, s ha a csendőrmester közbe nem lép, akkor meg is csókolja a vérrel borított irtózatos arcot. Hába volt minden csitítgatás, vigasztalás, a megtört szívé anya egyre azt hajtogatta:

— Mennyi szenvedéssel és kínlódással neveltelek én jó fiam, miért tetted ezt meg a sir szélén álló anyádnak.

Hogyan történt a tragédia.

A vizsgálóbíró megérkezte után azonnal hozzálátott hivatalos funkciójához. Jegyzőkönyvet vett fel az ottlétokról. Megállapították a borzalmas tragédia lefolyását. Az asszony először azurát lőtte agyon, arután ölébe vette a gyermeket s ennek fejébe röpített két golyót. Azután maga ellen fordította a fegyvert, még pedig ülő helyzetben s balkezelével jobb halántékra lőtte magát. Hogy a gyermek az ölében ült, azt azok a terjedelmes vérfoltok bizonyítják, melyek kötélynén és szoknyáján láthatók.

Az ügyész megkeresésére a vizsgálóbíró elrendelte, hogy a hullákat szállítsák az ujtemető halottas kamrájába s hogy a három éves kisleány holttestét a törvényszéki orvosok boncolják fel.

A tb. főkapitány intézkedésére a városnak egy terhes kocsija kihozott három koporsót. Ezekben helyezték el a tetemeiket. Mikor kivitték a koporsókat az erdőből, hogy az ország-

úton várakozó kocsira rakják őket, a körülállók könyeztek.

Mit tudnak a rokonok?

A párját ritkító családirtásnak okát a jelenlét rokonok sem tudták teljes biztonsággal megállapítani. Szvoboda nővérei elmondották a vizsgálóbíróknak, hogy a házastársak nem éltek boldog családi életet. Néhány hónap óta különválva éltek. A nő Demeter u'ca 126. számú házában lakott s varrással tartotta el magát. A férfi aki józan és takarékos kőműves munkás volt édesanyja házában a Töltés-utca 8. szám alatt lakott, amikor Aradon tartózkodott. Az utóbbi időben Mezőtelegden dolgozott épi kezésnél a husvéti ünnepekre érkezett haza édes anyjához, akit rajongóan szeretett. Neveléssel különösen a gyermek miatt civődött. Négy éve voltak házasság s mióta a gyermek megszületett, azóta a béke elköltözött a házból. A kis Boriskát mindketten nagyon szerették. Szvoboda az utóbbi időben könyörgött feleségének, hogy engedje át neki a gyermeket. Az asszony erről hallani sem akart. *Azt hiszik a rokonok, azért lettek öngyilkosok, hogy a gyermek egyiké se legyen.*

Husvét hátfőjén találkozott Szvoboda feleségével. Az ő emetőben látták a házaspárt beszélgetni. Kedden délelőtt azt mondotta édes anyjának, hogy csomagoljon számára mindent össze, mert feltűzenkettőkor ismét elutazik. Édes anyja teljesítette kívánságát. A fia tíz órakor távozott hazulról. Neje lakására ment, ahol gyermeküket magukhoz vették s eltávoztak hazulról. Hogy merre jártak s mint jutottak a csalál erdőbe, azt senki sem tudja.

Es április 21-ikén történt s akkor követte el az asszony a családirtást. Ezt bizonyítja az a fekete táblájú jegyzőkönyvecske, melyet a holttestek mellett találtak s amelynek körülbelül tízenöt sűrűn teli írt lapján bucsuzik Szvoboda György és felesége anyjától, testvéreitől, pályatársaitól és a rokonoktól.

A bucsu levelek.

A hátrahagyott levelekből közöljük a következőket:

Kedves anyám, testvéreim és rokonaim!

A mindenható Isten bocsásson meg cselekedeteinkért. A *kor lelke* ezt a kimulást juttatta osztályrésznünknek. Ne haragudjatok tetünkre és bocsássatok meg minden elkövetett talán rossz és helytelen cselekményeinkért. Sorotok legyen a hit, reményetek a találkozás. *Gyuszi, Boris és Dusi.* — Haza ne szállítsatok egyikünket sem, az elhantolás a hullaházból történjék. Egyszerre és egymás mellé, szeretett magzatunkat egy koporsóba tegyék a mamájával. Kérve szerény kívánalmunk megvalósulását egykori kedves fiuk, sógoruk, menyé és unokája. Szvoboda György és neje született Zetyik Borháló, gyermekük Boriska. 1908. április 21. Arad, Demeter utca 126. Töltés-utca 8.

Az öngyilkos asszony is írt a maga szüleinek, még pedig a következőképen:

Édes szüleim!

Ezen pár soraimat hagyom nektek. Ne haragudjatok, hogy ily csúsz elkövetünk. Ennek így kellett lenni és ne sirasson engem senki. Boldog leszek az én párommal és egyetlen Dusikámmal. Édes nagymama bucsuzok tőled örökre, mert én elmegyek az angyalok közé, ott nem fog senki bántani. Kedves szüleim az utolsó kéréssem teljesítsék, a Dusikának a krém ruhát feladni és a menyasszonyi kossoruból az ő kis fejére tegyenek miriszt. Énnekem a fekete ajsz és világos kék buzumot. Egy koporsóba tegyenek kis angyalkámmal, a párommal pedig egymás mellé. Ha ezen a világon nem volunk boldogok, legyünk a másvilágon. Édes szüleim bocsásson meg és nyugodjanak bele, *közös és előre megfontolt szándékkal történt a halálunk. Isten veletek örökre.*

A következő levélben cölzás történik valamivel családi konfliktusra s azért a rendőrség az egész jegyzőkönyvet lefoglalta, hogy valami

világosságot állapíthasson meg a rejtélyes ügyben. Az érdek-s írás így szól:

Kedves testvéreim!

Elérkezett az idő, hogy töletek is bucsuzak. Most már azt hiszem, nem kételkedsz a dolgon, amit olyan nagyon említettél a héten.

Boris.

Ugy látszik Szvoboda sok ujságot olvasott. Erre mutat pályatársaihoz intézett levelének eme néhány kitétele:

„Tettünkért ne interpelláljanak senkit, állam és város nem követelhet tőlünk semmit, paralitikusok nem vagyunk, agyunk rendben van stb.”

A szerencsétlen házaspárt holnap déltán két órakor temetik az ujtemető halottas házából.

Visontai ügye az esküdtszék előtt.

A Kuria érdekes döntése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 30

Visontai Kálmán festőművésznek, az aradi gimnázium felfüggesztett rajztanárjának, *Sebesy Ferenc* aradi asztalosmester elleni régóta húzódo ügyében most rendkívül érdekes fordulat állott be. Az aradi törvényszék és a nagyváradai tábla ítéleteivel szemben a Kuria az eddigi eljárást megsemmisítette és az ügy elbírálását esküdtbírósig elé utalta.

Visontai Kálmán tudvalevőleg többszörös rágalmaság miatt jelentette fel *Sebesy*, egykori házigazdáját, aki a megrendelt művészi butortervekért nem akart annyit fizetni, amennyit Visontai követelt. A pör tárgyát azonban tulajdonképen nem ez a követelés képezte, hanem azok a nyiltéri közlemények, amelyeket *Sebesy* néhány aradi lapban közzétett. Ezekben a közleményekben *Sebesy* valódiságuk esetén rendkívül kompromittáló dolgokat mondott a rajztanárról. Elsősorban is megvádolta őt azszal, hogy a készített butorterveket *plagizálta*, azután pedig megírta, hogy Visontait néhány évvel ezelőtt az utcán megbotozták, mert be akart menni egy cselédleány szobájába. E közlemények közt olyan is volt, amelyben hat aláírt ember igazolja Visontai megveretését. E hat aláírt Visontai ezért szintén beperelte.

Az aradi törvényszéken lefolytatott tárgyaláson a bíróság nem engedte meg a megbotozás bizonyítását, mivel a megnevezetteket Visontai vádlottként kívánta kihallgattatni.

Sebesy így nem tudta igazolni a nyiltérben foglalt vádakát és ezért az aradi törvényszék két rendbell rágalmaság miatt 280 koronára büntette és más négy nyilatkozatáért egyenként 80-80 korona pénzbüntetésre ítélte.

Sebesy megfelebbeste az ítéletet, mire a nagyváradai tábla őt *tízennégy napi fogságra* ítélte.

A tábla ítélete ellen *Sebesy* semmilyen panaszt nem jelentett be, meiyet tegnap tárgyal a királyi Kuria *Hérics Tóth* János elnöklete alatt. A tárgyalás után hozott döntésében a Kuria megsemmisítette az egész eddigi eljárást és *Visontait panasszal esküdtbírósig elé utalta*.

Rendkívül érdekes az az indokolás, melylyel a Kuria hozott döntését megokolja.

Kimondták hogy az *állami főgimnáziumi tanár közhivatalnoknak tekintendő* és így az ellene indított nyomtatvány útján elkövetett rágalmasági per esküdtszék elé tartozik. Mivel pedig az esküdtszék előtt szabad tere nyílik

Sebesynek a bizonyításra, a pör kimenetele ezek után nagyon kétséges.

A Kuria e döntése értelmében az aradi esküdtszék valószínűleg *juniusi ciklusában* tárgyalja majd Visontai ügyét.

A tárgyaláson ugyanis jelen volt Sebesy Ferenc és jogi képviselője, Sugár Jenő dr. Sugár dr. terjesztette elő a semmisségi panaszt, arra hivatkozva, hogy Visontai mint állami gimnáziumi tanár köztisztviselő, ezért ügye esküdbíróóság elé tartozik. Varga Ferenc korona-ügyész helyettes csatlakozott ehhez az állásponthoz, kijelentve, hogy ezt a korona-ügyesség már régen magáévé tette, csak a Kuria nem akceptálta. A Kuria tanácsa rövid tanácskozás után magáévé tette a védő indoklását.

Fedák Sári a Királyszínházban.

Tulipán kisasszony látogatása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 30.

A magyar operette színpad Berlinbe költözött csillaga, Fedák Sári visszatért Budapestre. Nem azért, mintha ott akarna vendégszerepelni, az eszégekben sincs a kitűnő primadonnának, mert amint mondja, megtanult és kitűnően beszél németül. Ezt a tudományát pedig értékesíteni akarja. Látogatáshoz jött haza az egykor istenített Zsazsa. Azaz nem kizárólag ezért. Egy kosztümöt rendelt kedvelt budapesti szabónéjénél, azt próbálja fel. Azután Schubert Miklósnál, a Királyszínház fodrászánál rendelt egy csodaszép parókát.

A paróka meg a kosztüm a Berlini Operetten-Theater ben jövő héten megtartandó „Cleopatra” operett premierjére szükséges.

Zsazsa egy számozatlan fiakkal ma délután érkezett a Királyszínház Csengery utcai bejárója elé a „német” kíséretében. Az udvarban csevegő színeszgarda amint megpillantotta a hűtlen primadonnát, hatalmas éljenzésben tört ki.

Az óvációra Fedák ezt válaszolta:

— Ettől már elszoktam, no de szervusztok gyerekek!

Ezzel egy bájos segédzsinésznő karjai közé repült, aki elragadtatásban bele is harapott Fedák balkarjába. Vége-hossza nem volt az egykori kollegák csodálkozásának. Közrefogták, becézgették, dadelgették, ölelgették. Komoly veszedelemben forgott ez a temperamentumos magyar leány: csaknem agyonszorították.

Az igazat megvallva Fedák csakugyan megérdemli a becézgetést. Még soha sem volt ilyen szép, ilyen elegáns. Alakja megtelt, arcának teintje csodás.

Bámulták, ő meg csevegett. Beszélte Berlinről, a sikerekről, amelyek reá várnak Közben pedig megérkezett Beöthy László, a direktor. Fölvillant a szeme; azt hitte, visszatér a színház üdvöskéje, de ez a reménysége hamarosan csalódásnak bizonyult. Fedák energikusan jelentette ki:

— Holnap délután indulok Berlinbe!

Mire a színház egyik maliciózus tagja sietett közbevágni:

— Vagyis jöttél, láttál — és indulsz!

Ez a megjegyzés nem talált elevenre. Fedák beszélt Beöthynek tovább a terveiről, olyan jókedvvel, mint még soha.

Bucsuzás közben mondotta el, hogy a Cleopatra premierjéről óriási sikert jósolnak a berlini lapok, ő maga azt hiszi, hogy vagy háromszázszor lejátsza egyfolytában.

Fedák is belátta, hogy most nagyot mondott. Egynehány csók, sok kézzszorítás és Fedák kocsija már rohogott is. Vitte Fedákot, mert sok a dolga és kevés az ideje. Miként merániai Brann Mór, úgy ő is returjeggyel jött egykori diadalának színhelyére.

A Polónyi-Lengyel pör

Az ex-miniszter bűnlajstroma.

Vázsonyi újabb bizonyítékai.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 30.

A tárgyalás mai, negyedik napján az előirányzott keretekben a bizonyítási eljárás véget ér. A vádpontok közül csak a Gschwindt-ügy befejezése van hátra, amelynek még két tanuját hallgatta ki a bíróság. Hűvös Józsefet, a városi villamos vezérigazgatóját és Gschwindt György gyárigazgatót. A felek a bizonyítási eljárás kibővítését indítványozták s ezzel kapcsolatban újabb tanuk beidézését és több irat beszerzését kérték.

A tárgyalás így folyt le:

A Gschwindt-ügy.

Az elnök néhány perccel tíz óra előtt nyitja meg a folytatolagos tárgyalást.

Vázsonyi Vilmos: Vosits Károly tanuhoz tegnap kérdést intéztem egy szignálatlan beadványról. Nevezetesen azt kérdeztem, hogy ki adta át a szignálatlan beadványt a polgármesterek. Vosits Károly a kérdésre tegnap nem tudott választ adni. Most ismét jelentkezett, hogy a kérdésre megadja a felvilágosítást. Kérem a kihallgatását.

Az ügyész: Ellenzi a kérés teljesítését.

Polónyi Géza: Lánca Leó beidézését is kéri ugyanebben az ügyben.

Az elnök elutasítja a felek kérelmét azszal, hogy terjesszék elő a bizonyítási eljárás befejezése után. Most

Gschwindt György

kihallgatása következik.

Az elnök: Milyen viszonylatban van ön a gyárral?

A tanu: A gyár részvénytársaság tulajdona. Én is részvényes vagyok.

Az elnök: A gyár kihelyezéséről adjon felvilágosítást.

— A gyár igazgatósága a pénzügyigazgatóságtól azt a felszólítást kapta, hogy a likörgyárat válaszsza el a szeszgyártól. Ekkor került föl a kitelepítés kérdése. A kisajátításra mi sohasem gondoltunk s kizárólag a szeszgyár kitelepítésére tettük meg az intézkedéseket. A pénzügyminisztérium úgy határozott, hogy amennyiben a szeszgyár önként távozik, a vállalat elveszti a szeszkontingensét. Ez pedig a gyár pusztulását jelentené. Ha azonban a gyárat kényszerítve telepítenék ki — mondta a minisztérium — akkor megmarad a szeszkontingens. Többször jártam Halmos polgármesternél, akinek a szemel előtt állandóan a kisajátítás réme lebegett. A polgármester Fülepp Kálmán akkori ügyészhez utasított, hogy megbeszéljem vele az ügy jogi részét. Akkor szükségessé vált, hogy mi is jogászhoz forduljunk. Polónyi Gézát választottuk, aki vállalkozott arra, hogy Fülepp Kálmánnal megcsinálja a biztosítási okiratot. 1906-ban Polónyi Géza kijelentette, hogy a politikai helyzetre való tekintettel nem csinálhat az ügyben semmit. A határidő lejárt s mi kifizettünk Polónyinak kétezer korona ügyvédi honoráriumot. Mi Polónyhoz mint ügyvédhez fordultunk, hogy védje meg szerzett jogainkat. Sohasem kerestük benne a befolyásos embert és ebből a szempontból sohasem

vettük igénybe. Csak mint ügyvéd szerepelt a mi ügyünkben.

Az elnök: Tehát az előtt állottak, hogy vagy elvesztik a kontingenst, vagy kényszer útján távoznak? A kényszert kitől várták? A tanu: A hatóságtól. — Hogy akartak előállítani a kényszerállapotot? — Ezt Fülepp főpolgármester ur tudná megmondani. Arról volt szó, hogy a hatóság köztekintetékéből telepítse ki a gyárat? Rendszeli, egészségügyi szempontból, vagy másoda címen? — Erről még nem volt szó. — Füleppnek mi volt a véleménye: Lehet szó a kitelepítésről? — Azt nem tudom. — És milyen a mai állapot? — A múlt évi tüzkatasztrófa után kértük ismét a minisztériumot, hogy intézze el a dolgot. — Szóval minden úgy van, ahogy volt? — Igen. — Polónyi máskor is volt ügyvédje a gyárnak? — Igen. — Rendes ügyvédje volt? — Nem, hanem több ügyet rábiztunk. — Járt ön a gyár ügyében bizottsági tagoknál? — Nem; annyira nem jutott a dolog.

Az ügyész: Került a Gschwindt-ügy valaha valamelyik bizottság vagy a közgyűlés elé? A tanu: Nem, soha. — Benne van a kötelező okiratban az, hogy ha a város elérkezettnek tartja a kitelepítést, önként semmiféle kártérítési pört nem indíthatnak a város ellen? — Benne kell lenni

Polónyi Géza bemutatja a tanunak a kötelező okiratot. Gschwindt György kijelenti, hogy az okirat a hiteles, eredeti okirat. Polónyi: Mikor ön hozzám jött, mondtam én azt, hogy az eljárást megtagadom, ha bármiféle előnyt vár akár a kormánytól, akár a várostól? — Igen. — Irtam-e én a társaságnak levelet, a melyben kijelentettem, hogy semmire sem lehet menni és hogy egyezzek bele a kötelező nyilatkozat visszavételébe. — Hogy a levelet megkapta-e a társaság, azt nem tudom, de hogy erről közöttünk szó volt, azt igazolom. — Mikor vettük vissza a nyilatkozatot? — A nemzeti küzdelem idején, márciusban. — Emlékszik arra tanu, hogy azért nem vettük vissza előbb a nyilatkozatot, mert Fülepp szabadságon volt? — Erre nem emlékszem. — Tárgyaltam-e én erről az ügyről önökkel azóta? — Nem. — A gyárat rendszeli okok miatt többször megbírságotlák? — Igen. — Ezekben az ügyekben ki csinálta a felelősségeket, ki járt el bennük? — Mi magunk.

Vázsonyi Vilmos előterjesztést akar tenni, az elnök azonban kijelenti, hogy nem engedi megszavarni a tárgyalás rendjét. Polónyi Géza Vázsonyit megkezdett szavaira válaszolni akar, az elnök azonban megvonja tőle a szót.

Vázsonyi Vilmos: Vosits tanácsos ur azt mondta, hogy ön tanácsot kért tőle, hogy kit bízson meg az ügygyel.

A tanu: A tanácsnok ur összesavarta két beszélgetésünket. Amikor én vele — mint ő mondta — az utcán beszéltem, már Polónyi ur megbízottunk volt.

Vázsonyi Vilmos: Szóval már megvolt a befolyásos ember?

Az elnök: Kérem, tessék tartózkodni a maliciózus megjegyzésektől; — nem illik a védői tisztséghez.

Vázsonyi Vilmos: Az ezer forintot kívül más honoráriumot nem helyeztek kilátásba Polónyi részére?

A tanu: Az igazgatóság a maga hatáskörében megállapodott abban, hogy siker esetén még nyolcezer korona honoráriumot ad Polónyinak.

Az elnök: Polónyi Géza biztatta önöket sikerrel?

— Nem, erről sohasem volt szó.

Vázsonyi Vilmos: Közrendészeti ügyekben mindig a társaság adta be a beadványokat?

A tanu: Igen, mindig mi jártunk el, csak amikor nagyon felszaporodott, akkor kértük Polónyi urat, hogy intézze el.

— Az 1889. évben megvizsgálta a gyár ügyeit a hatóság.

— Lehetséges.

Konstatálják azután, hogy voltak ügyek évekkel előbb is, amelyeket Polónyi Géza végzett.

Lengyel Zoltán: Ki számította föl azokat a munkákat, amelyeket Polónyi Géza végzett?

— Előre megállapítottuk a honoráriumot.

— Milyenek voltak azok a költségek?

Az elnök: Erre ne tessék válaszolni; ez ügyvédi dolog, tehát nem tartozik ide.

A felek indítványára Gschwindt Györgyöt megesketti a bíróság.

Popovics államtitkár.

Az elnök kijelenti, hogy Popovics Sándor államtitkár Bécsben van s nem jelenhet meg a tárgyaláson.

Felolvassák a vizsgálóbíró előtt tett vallomását.

Egy ízben egy értekezleten Lukács pénzügyminisztersége idejében — vallotta Popovics — Halmos János polgármester fölhozta a Gschwindt-gyár kitéleptési ügyét. Arról, hogy Polónyi ebben az ügyben érdekelve lett volna, sohasem volt szó. Csak a hírlapokból értesült az államtitkár is.

A vallomás fölolvassása után

Hüvös Józsefet

hallgatta ki a bíróság.

Az elnök: Jelen volt ön is a Sas-kör értekezletén?

A tanu: Igen. Emlékszik arra is, hogy ott volt Sándor Pál, Polónyi és többen. Polónyi odaszólt a polgármesternek, hogy mi lesz a Gschwindt-gyárral.

— Emlékszik-e arra, hogy Polónyi azt mondta: „Még ezt megtehetnék.”

— Nem emlékszem.

— Volt-e arról szó, hogy Halmos úgy sem marad meg polgármesternek?

— Nem tudom. Erről különben többször volt szó.

A bizonyítás kiegészítése.

Hüvös József kihallgatásával a bíróság befejezte a tanukihallgatásokat s ezzel együtt a bizonyítási eljárást. A felek azonban már a tárgyalás folyamán több irányban kérték a bizonyítás kiegészítését és ezt a kérelmet most megismételték. Az elnök, hogy a felek elkészülhessenek az előterjesztésekre, negyedtizenkettőkor bekezesztette a tárgyalást.

Délután fél négy órakor nyitotta meg az

elnök a tárgyalást azzal, hogy a felett kell döntenit, mennyiben kívánják a felek a bizonyítás kiegészítését. Bejelenté, hogy a délelőtti folyamán két beadvány érkezett, az egyik *Markbreit* Sándor földbirtokostól, aki a Sándor Pál vallomásaiban foglalt adatokra nézve kiegészítő vallomást kíván tenni, a másik *Rupp* Zsigmond közjegyzőtől, aki Beke Erzsébet ügyéről akar felvilágosítást adni.

Vázsonyi Vilmos védő előterjesztést tesz a bizonyítás kiegészítésére nézve. Kijelenti, hogy Lengyel Zoltán Halmos János összes vádjait magáévá tette, nem pedig csupán azt a négyet, amelyek ez ügyben külön fel vannak említve. Kéri tehát beszerezni mindazon lappeldányokat, amelyekben Halmosnak Polónyi vádoló nyilatkozatai megjelentek. Mindezekre nézve minden olyan esetre, amidőn Polónyi bizottsági tagságát vagyonszerzésre használta fel, a bizonyítást kéri. Kéri továbbá *Löwengart* János ügyvédnek és *Rudnay* Béla volt főkapitány kihallgatását.

A bíróság a védő kérelmének helyt adott. Azután a tárgyalás folytatását estére halasztották.

Az újabb bünlajstrom.

Azután áttért Vázsonyi azon bizonyítékainak előterjesztésére, amelyekkel igazolni kívánja, hogy Polónyi bizottsági tagságát vagyonszerzésre használta fel.

Az Erzsébet-téri kioszk bérlete ügyében Polónyi tizenöt éven át majdnem évenként többször közbenjárt és részt vett azokon a közgyűléseken, amelyeken a bérlet ügyét tárgyalták. Minden egyes közbenjárásáért és felszólalásáért az illető bérlőtől ezer forintot kért és kapott. Kéri továbbá Szávay Gyula debreceni iparkamarai titkár kihallgatását. Bizonyítani kívánja, hogy Polónyi a főváros hivatalaira pályázóknak jó pénzért állást szerzett. Erre nézve kéri tanuként kihallgatni *Adám* Béla fővárosi tisztviselőt, akitől Polónyi az állás megszerzéseért *kétszáz forintot* kapott. Bizonyítani kívánja továbbá, hogy mindaddig, míg a fővárosi rendőrség nem állott állami kezelésben, hanem a főváros intézménye volt, Polónyi bizottsági tagságát oly módon használta fel, hogy a rendőrségnél bordély ügyekben közbenjárt és az ilyen ügyekben teljhatalmu specialistaként működött közre, általában a prostituáltak ügyeinek elintézését döntő hatalommal magához ragadta. Ezen körülményre nézve kéri *Rudnay* Béla volt főkapitány és *Splényi* Ödön báró rendőrtanácsos kihallgatását. Az Emmerling-féle hirdetési vállalat ügyében Polónyi a főváros közgyűlésein többször felszólt. Tanukat jelentett be, akik bizonyítani fogják, hogy Polónyi a vállalatnak részese volt és a vállalattól honoráriumképen tíz százalékot huzott. Végül bizonyítani kívánja, hogy Polónyi egy marhabizományos cég ügyében bizottsági tagságát szintén vagyonszerzésre használta fel és az ügyben nemcsak honoráriumot kért, hanem kifejezetten *vesztegetési célra kétszáz aranyat* kapott. Erre nézve is több tanut jelentett be.

Vázsonyi előterjesztésében, amely fél négy órától fél nyolcig tartott, *nyolcvan tanu* kihallgatását kéri.

A bíróság a védő előterjesztése felett holnap fog határozni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: *Koldusgrófi*, operett. (A bérlet.)
Sombaton: *Az ördög vigjáték*. (B bérlet.)
Vasárnap: Délután: *Szabin nők elrablása*. bohózat. Este: *Vándorlegény*, operett. Utolsó előadás az idényben. (C bérlet.)

Tettlegesség.

(Vigjáték 1 felvonásban. Írta: Martos Szilárdka. Bemutató előadás.)

Egyfelvonásos vigjátékot mutatnak be ma este, a magyar színpadok közül először Aradon. A kis darab szerzőjének vezetőneve jó hangzásu a magyar színpadi irodalomban, és a mai debüt után a bájos Szilárdka név is méltónak bizonyult a vezetőnévhez — irodalmi siker szempontjából. Nagyon kvalitásos egyfelvonásos a *Tettlegesség* című vigjáték, mely sokkal többet ad, mint amennyit ígér. Egyszerű kedves mese, nagyobb embóciók nélkül, de a nyelvezete meglepően stílusos; itt ott mélyebben szántó gondolatok teszik értékessé a kis darabot, mely igazi tehetségnek mutatja be *Martos Szilárdkát*.

A *Tettlegesség* meséje pár sorban a következő: Kemény író, feleségének nevelőanyját, aki kint állítja házából. A fiatal asszony a névvel együtt távozik és ott hagyja az urát. A két anyós elakarja választani a fiatalokat. A fiskális tanácsára abban állapodnak meg, hogy a fiatal asszony tanuk előtt tettlegességet provokál. Búzzal az elhatározással tér vissza férjéhez, aki fokozott gyöngédséggel halmozza el Katát, akit egybéként valósággal imád. A nagy jelenet a férj gyöngédségén megdől, Kemény nem akar tettlegességre vetemedni, a vége a dolognak az, hogy Kata asszony üti pofon az urát, aki ezek után szerelemmel öleli keblére az asszonyt, a kellemetlen anyóst azonban egyszer s mindenkorra kiteszi házából.

A darab, kissé hosszadalmas bevezető párbeszédetől eltekintve, gyorsan gördül és kellemesen szórakoztat. A közönség szíves érdeklődéssel és őszinte elismeréssel fogadta a darabot, mely még sokszor szereshet kellemes felórát a publikumnak.

Az előadás is mindenben hozzájárult a sikerhez. Első rangú anyóst láttunk Benkőné-től. Homéri kacagás kísérte pompás alakítását. Keményt *Delly*, Katát *Harmath* Józsa adja nagyon rokonszenvesen. A közönség percekig tapsolta a bájos szerzőt, aki a függöny előtt köszönte meg az ovációkat és a sok virágot.

A *Tettlegesség* után a legkiválóbb vigjátékok egyikét, a *Válás* után adták kifogástalan előadásban.

H. G.

* Az *Uránia* az újságíróknak. A sajtó iránti nagyrabecsülésének ad kifejezést az *Uránia* színház azzal, hogy *pénteken* este *A tenger* című 8 felvonásos, páratlan sikert aratott darabot az aradi újságírók segítő egyesülete javára adta elő. A nagyszerű darabot, ép úgy mint a bemutató előadásban, *Kesztyer* Ede, a Nemzeti Színház művésze olvassa fel, aki hatásosan domborítja ki a darab minden szépségét. A nagyközönség bizonyára nagyszámban nézi végig a sajtó munkásainak rendezendő művészi előadást.

* Nyárai Antal vendégszereplései. Az aradi színháznak volt kiváló művésze, *Nyárai* Antal, aki a budapesti Modern színház tagja, péntektől kezdve négy estén át vendégszerepel az aradi színpadon. Az első fellépése pénteken lesz a *Koldusgrófi*-ban, amelynek címszerepét játsza. Szombaton *Nyárai* *Az ördög* címszerepét játsza ezuttal először, Vasárnap délután *A szabin nők elrablása* című bohózat *Rettagli Fridolin*-jában lép fel, vasárnap este pedig a *Vándorlegény* címszerepében. Ez lesz a közsínházban az utolsó előadás s azután szünetel a tár-

sulat június 20-ikáig. Ekkor lesz az első előadás a nyári színlkörben.

* **Indus boszu.** Éragadóan szép mozgófénykép címe az indus boszu. Maga a kép tárgya is megkapóan érdekes, de ami különösen megragadja a nézőt, az a gyönyörű színezés és a remek vidék, ahol ez az érdekesítő dráma lejátsszódik. Az *Uránia*-színház műsorának egyik gyöngye ez a kép, mely művészi kivitel tekintetében talán páratlan.

* **A tatárjárás premierje.** Nagyban készülődik a színház személyzete a budapesti Vigaszínház nagysikerű operettjére, a *Tatárjárás* ra. Ezzel az operettel nyitja meg a színtársulat a nyári színlkört.

A KARZATON.

*

(A Polónyi pör tárgyalásán, a közönség számára fentartott helyen egy idegen ur szólított meg.)

Az idegen: Bocsanatot kérek, hogy zavarom. Ki az az ur ott jobbra? . . . Az ott, aki most a pápaszeme fölött nézi a tanut.

Én: Ott az emelvényen?

Az idegen: Ott, ott. Akit most az elnök leültetett.

Én: Az a főmagánvádlo.

Az idegen: Cigány?

Én: Dehogy. Volt igazságügyminiszter.

Az idegen: Ezer bocsanat . . . Én ugyanis belga vagyok. Nem ismerem a helyi viszonyokat.

Én: Nem tesz semmit.

Az idegen: És miről van itt szó, ha szabad kérdezni?

Én: Az a kérdés, mikor utazik uraságod?

Az idegen: Holnap este.

Én: Addig ezt az ügyet lehetetlen elmondani.

Az idegen: Kérem. Én magát a gyilkosságot olvastam.

Én: Ön összetéveszti a dolgot. Itt sajtópört tárgyalnak.

Az idegen: Pardon, pardon. Én ugyanis . . .

Én: Tudom már: belga. Nem tesz semmit.

Az idegen: Az az ur tehát a Tuta?

Én: Dehogy kérem. Polónyi!

Az idegen: Ja, persze persze. Hisz a Tuta az Géza. Nemde?

Én: Nem. Az Kolompár Tuta.

Az idegen: Ugy? . . . Érdekes. És kicsoda a vádlott?

Én: Az a kis köpcős ur ott a pápaszemes alatt.

Az idegen: És még mindig tagad?

Én: Dehogy tagad kérem. Mindent ő állít. Az a másik, a pápaszemes, az tagad.

Az idegen: Hát az a vádlott?

Én: Mondtam már, hogy az a pauszos.

Az idegen: Hát akkor mért tagad?

Én: Mert amiket a vádlott állít, az mind nagyon súlyos dolog

Az idegen: Teszem azt?

Én: Ne tegye. Mert ha ön is azt teszi, nagyon csunya dolgokat eszelepszik.

Az idegen: Mégis, miről van szó?

Én: Dohányról.

Az idegen: Trafik, nemde?

Én: Nem. Ilyen dohányról van szó (*Pénzmutatók.*)

Az idegen: Pardon. Én ugyanis . . .

Én: Tudom. Belga. Ezért nem érti.

Az idegen: Tehát . . . (Utánoz.) Dohány? Érdekes. (Csodálkozik.)

Én: Most már érti?

Az idegen: A dohányt már értem. Csak azt nem értem, hogy mért nevezik önök a vádlottat főmagánvádlnak és a főmagánvádlot vádlottnak . . . Én ugyanis . . .

Én: Belga. Értem. Nem tesz semmit. Csak folytassa.

(Az idegen tovább hallgatja a tárgyalást és még mindig nem érti.) *Pász.*

Zsitvay feje.

Követelik a függetlenségeik.

Vihar a képviselőház folyosóján.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 30.

A Polónyi—Lengyel-ügy tárgyalásán történtek ma a képviselőház folyosóján is élénk diskusszió tárgyát képezték és nagy izgalmat keltettek. A függetlenségi párt és a néppárt egyrésze Zsitvay elnök viselkedése felett fehéborodását fejezte ki. A folyosón csoportokba verődve tárgyalták a képviselők az ügyet és erős szavakkal kritizálták Zsitvay magatartását.

Egy nagyobb csoport közepén Hódy Gyula és néhány társa szemrehányásokkal illette Sándor Pált vallomásának némely részlete miatt.

Sándor Pál erélyesen visszautasította a támadásokat, mire Hódy ingerülten kérdezte tőle:

— Hogyan is lehetett a zsidó pogromot belekeverni a dologba?

Sándor Pál így válaszolt:

— Egyenesen kérdést intéztek hozzám és nekem felelnem kellett. Három ember járt nálam abban a dologban, amelyet tegnap az igazsághoz hiven adtam elő.

Erre Hódy gunyosan kérdezte Sándor Páltól:

— Hogyan tudta, hogy Polónyi beszédének pogrom jellege lesz?

— Én tudtam, hogy ijesztgetés, — felelt Sándor Pál, — mások azonban felülhetnek neki. Különben én tegnap nem mondtam el mindent. Nem tartottam szükségesnek elmondani, hogy annak idején a főváros közgyűlési helyiségének társalgójában gazembernek neveztem Polónyi Gézát, aki megkérdezte, hogy mit mondtam. Midőn ismétlem, hogy gazember, zsebre tett kézzel szó nélkül eltávozott.

E kijelentések még izzóbbá tették a hangulatot.

Nagy csoportosulás támadt Bródi Ernő körül is és egyes függetlenségi kéremlényen lehurrogják Bródi azon kijelentését, hogy szerinte Zsitvay a legideálisabban végzi elnöki teendőit.

Melczér Géza magából kikelve kiáltotta:

— Én tőlem felakaszthatják Polónyit, mert ki nem állhatom, de amit Zsitvay tesz, az gázság.

Jankovics Marcell disznóságnak tartja, amit az elnök művel, Laehne Hugó pedig így csoportosítja a szereplőket:

Zsitvay, Lengyel, Sándor Pál, Heltai mind összevannak tanulva.

Fernbach József azt hiszi, hogy fején találta a szöveget:

— Az egész zsidó dolog.

Ezt a magyarázatot azután többen siettek elfogadni:

— Igen, felekezeti kérdést csináltak az egész ügyből.

Muzsa Gyula a folyosón éljenezte Polónyit, Mérey Lajos pedig ezt a kijelentést tette:

— Zsitvay közönséges hitvány alak.

Az izgalmak ezalatt egyre nagyobb hullámokat vertek. A folyosón olyan zaj és kiabálás támadt, hogy attól lehetett tartani: no, mindjárt hajba kapnak a vitatkozók egymással.

Ugron Gábor kijelentette, hogy Zsitvay elnöki működése ügyében interpellálni

fog Günther Antal igazságügyminiszterhez, de csak azután, ha a perben már ítéletet hoztak. Ugron ígéretét örömmel és nagy megelégedéssel fogadták. Számos függetlenségi és néppárti nyomban erősen fogadkozott, hogy a miniszter határozatlan válaszát nem fogják tudomásul venni, Szemrecsányi György pedig egyenesen kijelentette, hogy — Günther megbukott.

A zugolódók között nagy feltűnést okozott Rakovszky István, aki különvéleményt hangoztatott, hogy az interpellációt nem helyesli. Ha Ugron mégis interpellálni fog és az egész Ház ellene szavaz a miniszteri válasznak, ő, ha egyedül lesz is, feláll és elfogadja a választ, mert a *birói függetlenséget meg kell óvni.*

Az alkotmánypárton is ez volt az általános vélemény. Többen figyelmeztették Andrássy belügyminisztert a készülő interpellációra. A miniszter röviden csak ennyit mondott:

— Ez lehetetlen. Abszurdum ílyet szóvá tenni a parlamentben.

Molnár Jenő megjegyezte:

— Nem vagyunk kulturállam és oda van a birói függetlenség, ha ez az ügy a képviselőház elé kerül.

Andrássy felkereste a folyosón Zboray Miklóst, akiről az a hír járta, hogy ő szándékozik interpellálni. Zboray azonban kijelentette, hogy ez neki eszeágában sincs, már csak azért sem, mert bizonyos tekintetben érdekelt, amennyiben alkalmazottja volt a Polónyi irodának.

Egy véres tragédia évfordulója.

Az ujszentannai gyilkosság szereplői.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 30

Most nem a vörös május 1-éről akarunk röviden megemlékezni, hanem egy fekete május 1-éről, amelyet azonban véres áprilisi napok előztek meg. Bizonyára élénk emlékezetében van mindenkinek az a szenzációs tragédia, melynek három évvel ezelőtt Ujszentannán áldozata lett Tanschitz Félix jogszigorító, egy dús gazdag, gyönyörű külsejű fiatalember.

Tanschitz Félixet tudvalevőleg egy éjjel háza udvarán valaki megtámadta és oly veszedelmes sebeket ejtett rajta, hogy a szerencsétlen ifju harmadnapra, 1905. év április 30-án belehalt sérüléseibe és éppen holnap, május 1-én lesz három éve, hogy a tragikus véget ért ifjut eltemették. Azóta ez a szenzációs ügy többször került megint felsszínre holmi örökösödési ügyekkel kapcsolatban. S ha immár három év után végiggondoljuk a Tanschitz-esetnek minden mozzanatát, olyan érdekes megfigyeléseket tehetünk, olyan titokzatos és furcsa körülményeknek jövünk nyomára, amelyek mindenképpen érdemesek a megemlékezésre.

Elsősorban sokan emlékeznek még bizonyára, hogy Tanschitz Félixnek mily horribilis vagyona volt: körülbelül négyszázezer korona. Végrendeletet csinált a fiatalember, de a csak nemrég befejezést nyert hagyatéki tárgyalásoknak az lett az eredménye, hogy a rengeteg összegből mindenkinek jutott, csak azoknak nem, akiket a végrendeletkező ifju örökösökül és hagyományosokul megnevezett. Homály fedl, hogy mi lett a nagy összeggel, hová harcolódott szét ugyannyira, hogy a szerencsétlenül járt fiatalembernek eddigelé még a kétezer koronás sírköve sincsen kifizetve s nem is jelentkezik senki a kifizetésre. Négyszázezer koroná-

ból kétezer korona sem maradt egy sikkő árának a kiegyenlítésére.

Igen érdekes mozzanat továbbá az, hogy mindazok a személyek, kik ellen a Tanschitz gyilkossági ügy miatt folyamatba tették az eljárást és letartóztatást rendeltek el, többé ki nem hallgathatók, mert legtöbbszörre elhaltak, így pl. a gyilkossági vád egyik és legutolsó aktív szereplője csak nemrég halt meg az aradi kórházban. Ezzel soha többé ki nem deríthető, ki gyilkolta meg Tanschitz Félixet. Akik ellen súlyos gyanu merült fel, azok nincsenek életben, minthogyha egy láthatatlan kéz döntötte volna őket a semmiségbe. *Báthori István*, újszantannal lakos, kit az a nagy gyanu terhelt, hogy ő a gyilkosság értelmi szerzője, már rég kiszökött Amerikába váltóhamisítás miatt. Tanschitznak a házmesterét, egy gonosz lelkületű öreg német embert, ki a lövések zajára — s ez volt a legfeltűnőbb és a leggyanusabb a dologban — nem sietett ura segítségére, hanem mintegy kíváncsian várta a történéseket, szintén letartóztatták, de bizonyították híján szabadon bocsátották. Ez az ember a gyilkosság utáni évben meghalt. Legfőbb vádlott egy újszantannal román paraszt volt, valami *Ruzse János*, skit magával a gyilkosság kivételével vádoltak, de ugyancsak szabadon eresztették. Ez a paraszt ember, alig néhány hét előtt mult ki Aradon.

A Tanschitz ügy most már végleg le fog tűnni a közélet napirendjéről és el fog merülni a feledékenység vak homályába.

Nászut hármásban.

Szélhámos „huszárhadnagy.“

Kifosztott fiatal pár.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 30.

Nagyobb rendszerességgel és ügyességgel szélhámosi ágot még aligha követtek el, mint a minő két évvel ezelőtt történt egy nászutázó házaspár rovására.

A budapesti keleti pályaudvarban szállt vonatra *Seidl József* és ennek ifju felesége, a ki körül egy magát *Salgó Tivadar* honvédszár hadnagynak nevező egyén udvariaskodott. Az utitárs követte a nászutázó párt Berlinbe, Drezdába és Hamburgba, akik meg is barátok voltak vele és szinarany embernek hitték utitársukat. A keillemes utitárs pezsgős vacsorákat és automobil kirándulásokat rendezett a nászutázók tiszteletére s közben alaposan kikérdente őket családi viszonyaik felől, végül pedig Hamburgban bucsuzott tőlük.

Mikor később a *Seidl*-pár hazaérkezett, cifra dolgok kerültek napvilágra a honvédszár hadnagyról. Ez az ember ugyanis *Seidl* apósághoz telegrafált Brunnbe s táviratban pénzt kért. Az após, *Deutsch Zsigmond* butorgyáros többször küldött is összesen 1200 forintot s az állítólagos hadnagy a pénzeket fölvéve, odább állt.

A *Deutsch* és *Seidl* feljelentésére megindult nyomozat kiderítette, hogy a hadnagy voltaképpen *Fischer Ernő* többszörösen büntetett utazó zsebtolvaj, akit a főtárgyalásra is a lipótvári fegyházból kísért két fegyőr. Most a *Széchenyi* Viktorné grófnétől ellopott ékszerek miatt őt a fegyházban s három és fél évi büntetésének kitöltése után fogja leülni a nászutások kárára elkövetett csalás miatti büntetését. Ezért a törvényszék egy évi börtönrre ítélte. A kir. tábla ma *Dushegyi Gyula* dr. közvédő felszólalása után helybenhagyta az ítéletet.

ARADI KABARET.

*
Május.

A májustól a lég is mámoros volt,
Amint leszállt a bűvös alkonyat,
Langy, enyhe szellők játszadoztak vigan,
Köröskörül szép gyöngyvirág fakadt.
A mindenség a földi nagy gyönyörtől
Megrészegült — (a legszebb alkohol) —
Forró szerelmet vágytak még a fák is,
Minden virág, minden fűszál, bokor,
Mert itt a május, gyöngyvirágos május!

A kis *Salacz* park enyhe rejtekében,
Hová a május szintén eljutott,
Ahol a hársak csókolózni késznek,
S az ember szive láza-an dobog.
Hol szerelem lüktet az enyhe légben,
S a vér is sokkal forróbban pezseg,
A kis *Salacz*-park egy rejtett zugában
Csendben egy emberpár huzódva meg,
— Így illik ez, ha itt van már a május.

Az ifju egy közismert zsentrí zsurfi,
A nő Aradnak bájos asszonya,
Egymást szorosán ációelve tartják,
(*Salacz* park most a boldogság hona)
Az ajkuk hosszú forró csókba kezd most,
A keblük is oly lázasan piheg,
S a szót, amire szót nem is találni,
A férfi halkán, lassan kezdi meg:
... Ah ez a május ...! Legszebb ez a május...

Susog a nő: „Szeretlek! ... Elni ...! Elni...!
A májusnál ah! egy hónap se szebb ...“
Felel a férfi: „Nálad gyöngyvirágom
Egy asszony sem jobb, egy se édeesebb ...“
Mint egy galambpár turbékolnak egyre,
S ha szájuk hallgat, ám beszél szemük,
Mint harsónak azt küriöli vilaggá
Szerelmes, abrandos tekintetük:
... Miénk a május, csak miénk a május!

És im mellettük egy másik bokorka
Titokzatosan félve megrezeg,
Egy szép paraszt lány egy paraszt legénnyel
Lép im ki — mint a boldog istenek.
Tüzes, szerelmes pirban ég az arcuk,
Szemük ragyog, a szívük is vidám,
Mond a legény: „A fűzfán füttyölőjét!
Ugy-e szép ez a május, Katikám ...?!
Miénk a május, csak miénk a május! ...“

... S míg a *Salacz*-ban párok csókolóznak
És mindegy éléd, ami fiatal,
Künn felhangzik a szép *Szabadság*-téren
A *Marseillaise*, a cucilistadal
És míg a csókok diskkrét csattanása
A vészese dal hangjába olvad át,
Gyönyörrel szívja be minden halandó
A májusi szellőknek illatát,
S úgy érzi, hogy mindenkié a május!
Sziánk.

HIREK.

A dánosi bűnpör.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 30.

A tárgyalás mai, hetedik napján már csak két tanut hallgattak ki, azután a károsultak és sértettek kerültek sorra. A tanukihallgatások ezzel még nem fejeződtek be, mert még hátra van a másik két koronatanunak, *Lakatos Rózának* és *Murcsának* a vallomása. Ezekre a bíróság egy-egy délelőtti szán.

Közönség ma is szép számmal volt, de nyugodtabban viselkedett. Tartózkodott a tetszés- és nem tetszésnyilvánítástól és a tegnapi még oly gyakori közbeszólásoktól.

Délelőtt 1/10 órakor nyitotta meg az elnök a tárgyalást. A vádlottakat bevezetik a terembe. *Kolompár Balog* Tuta figyelmezteti a vádlottakat, különösen az asszonyokat, hogy ne lármázzanak, mert nagyon keményen fog velük elbánni.

Az első tanu *Berecsi Mihály* alsóújszal vasuti őr. Mikor a cigányok *Téglásra* utaztak, az

ő őrházánál váltottak kilenc jegyet. Három-négy férfi és négy-öt asszony volt ott. Egyikük egy tulaezüst zsebórát kínált neki megvételre. Megismeri *Lakatos Lajost*, *Tutát* és *Kunát*.

Tuta: Ha látott is engem, hát mit látott nálam?

Tanu: Egy revolvert, amelyik az oldalára volt felköve.

Tuta: Nem baj az ha látta, de volt-e benne golyó? Meg aztán én ott se voltam. Engem ott nem látott.

Elnök: Hát kit ismer meg az asszonyok közül?

Tanu megismeri *Zelft*, *Luternát* és *Buert*.

Buer: Engem ott nem látott!

Zelfi: Engem se, de azért én ismerem, mert ott dolgoztam a pusztán.

Elnök: Hát *Lakatos Rózát* ismeri-e?

Tanu: Igen.

Elnök: Ott voltál *Rózi*?

Lakatos Róza: Igen.

Tanu: A jegyeket ketten váltották, hogy kik, azt nem tudom. Nem egyszerre jöttek, hanem előbb jobbról néhány, aztán balról néhány.

Turi Lajos alsóújszal vasuti munkás is látta a cigányokat *Julius vége* táján. Gyalog jöttek az állomás felé, ott ácsorogtak délig, aztán elutaztak *Téglás* felé. Még meg is figyeltük, nehogy lopjanak valamit. Egyikük egy ezüstórát kínált megvételre. Felismeri *Lakatos Lajost*, *Tutát*, *Kunát*. Az órát *Lakatos Lajos* kínálta megvételre.

Lakatos Lajos: Ne hazudj, te mókusszáju.

Tanu: Az asszonyok közül *Luternát*, *Zelft*, *Buert* felismeri.

Az asszonyok szörnyű átkozódásban törnek ki.

— Vegye ki az Isten a szemét!

— Ne adja az ördögnek a lelkét!

— Hogy a ragya egye ki a pofáját!

Tanu: Megismeri azt az órát, amelyet *Lakatos Lajos* megvételre kínált. (Azonos az az órával, melyet *Lajostól* a csendőrök vettek el.) Mikor a cigányok az állomásra érkeztek, *Tuta* oldalán revolvert látott.

Blaskó János győri földműves, vincellér és mezei őr. A cigányok *Julius 17-én* feltörték a kunyhóját és azt kirabolták. Az illető tettesek leverték a lakatot. A tőle elrabolt tárgyakat később *Fabókék* háza közelében megtalálta. A bűnjelök között megismeri a tárgyakat. Hogy ki követte el a rablást, nem tudja.

Lakatos Rózának felmutatják a *Blaskótól* ellopott botot. Megismeri benne a *Tuta* botját.

G. Fabók János győni fölemvest hallgatták ki azután. Reggel elment a szőlőbe és már az uton figyelmeztették, hogy a kunyhója fel van törve. Odament és látta, hogy a kunyóban minden fel van forgatva és elvittek egy esőernyőt, amelyet később *Fabók Andrásék* házában találtak meg.

Ozvegy *G. Fabók Jánosné* hetvenéves győni születésű földműves neje. A konyhában aludt, mikor rátörték a cigányok. Botokkal összeverték, a száját becsavarták és a fejére dobták az ágyruhát. A cigányok azt hitték, hogy megfulladt és otthagyták. Hogy mit vittek el tőlük, azt nem is tudja. Utána nagyon sokáig volt beteg. Nyomorékká tették.

Szicszai János orvosszakértő elmondja, hogy a lálelet szerint az asszony fején hatalmas seb volt, az egész teste össze volt szuva. A gyógyulás eltarthatott három hónapig is.

Egyik védő (*Fabóknéhoz*): Hát honnan tudja, hogy cigányok voltak, ha nem látta őket?

Tanu: Hát a szagukról! (Derültség.)

Ezután *G. Fabók András* és *G. Fabók Andrásné* károsultakat, majd *Deák Mihály* egri

lyeket nem tölti be, Zerkovitz Rudolf kivételével, akit a közgyűlés egyhangúlag az igazgatóság rendes tagjává megválasztott. Ezek után a felügyelőbizottságba megválasztották Páris Lajos dr.-t, Rácz Sebőt, Milován Valért, Habereger Györgyöt és Stefanucz János dr.-t rendes tagokul, Erdélyi Ferenc és Vajda Antalt póttagokul.

Ezzel a közgyűlés az elnök és igazgatóság életése közben feloszlott.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 30

Amerika öttel magasabb. Kevés forgalom. 5—10 fillérrel magasabb árak.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza májusra . . .	11.53—11.54	11.54—11.55
Buza októberre . . .	9.95—9.86	9.01—9.02
Zab októberre . . .	6.62—6.63	6.63—6.64
Rozs októberre . . .	8.53—8.54	8.62—8.63
Tengeri májusra . . .	6.50—6.51	6.46—6.47

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	631 75
Magyar hitelrészvény	741 50

IDEGENEK ARADON.

— Április 30. —

Fehér Kereszt-szálloda Lázár József utazó Bécs. — Hirsch Márton kereskedő Bécs. — Schank Manó utazó Katalitz. — Mann Jakab utazó Bécs. — Rosenwasser J. utazó Bécs. — Singer Géza utazó Bécs. — Tóth Mariska magánzónó Temesvár. — Manheim József utazó Budapest. — Kálday Marcel bankigazgató Temesvár. — Herman Kálmán asztalos Déva. — Spitzer J. utazó Budapest. — Hartmann Izidor utazó Budapest. — Erber Sándor utazó Trieszt. — Stern Bertalan utazó. — Pordler Rudolf utazó Bécs. — Milhoffer Alfréd kereskedő Budapest. — Gonda Lajos utazó Bécs. — Klingenberg Réla kereskedő és neje Bukarest. — Verkosy Kálmán utazó Debrecen. — Sterk Andor utazó Budapest. — Dán Mihály dr. orvos Borsosbény. — Kerner Antal mérnök Budapest. — Weigl Henrik utazó Budapest. — Telegdy Lajos dr. ügyvéd Békés. — Schzehl Ernő dr. főhadnagy Debrecen. — Stern Bertalan kereskedő Budapest.

Központi-szálloda. László László utazó Nagyigló. — Weisz Sándor utazó Budapest. — Aszky Cs. utazó Budapest. — Ecker Vilmos utazó Budapest. — Spedt Ferenc dr. ügyvéd Budapest. — Rozenthal Zoltán dr. orvos Gurahonc. — Kroh Izó kereskedő Beregszász. — Nagy Gerő orvos Szeged. — Schauer Gábor dr. szolgabíró Nagyhalmagy. — Meisl Gyula utazó Budapest. — Halász Ferenc utazó Budapest. — Juhász Bálint m. kir. gazdasági intéző és neje Silingyia. — Szilágyi János jegyző M.-Kostély. — Wieder Ignác utazó Ungvár. — Boros József főszolgabíró Borsosbény. — Kohn Albert utazó Budapest. — Ledwy Vilmos kereskedő Szeged. — Györfly br. bankelnök Brád.

Vass szálloda. Krausz Adolf kereskedő Debrecen. — Katrenblum Arnold utazó Budapest. — Baumgartner Ignác utazó Budapest. — Schutz Lajos magánzó Kristyór. — Campian György segédjegyző Fazekasvársánd. — Eisler M. utazó Pozsony. — Drekszler József utazó Temesvár. — Markovits Mór kántor Kurtics. — Fischer Mór utazó Budapest. — Scheffer Gyula utazó Budapest.

Pannonia-szálloda. Fidy Lajos földbirtokos és neje Német. — Horváth András vállalkozó Kisközség. — Schvek János kir. törvényszéki bíró Nyiregyháza. — Király Károly bérlő Kisjenő.

Nemzeti Színház.

Péntek, 1908. évi május hó 1-én:

A) bérlet. B) bérlet.

Nyáray Antal vendégfelleptével:

A koldusgróf.

Operette 3 felvonásban. Irta: Leon Viktor. Zenéjét szer-zette: Ascher Leo. Fordította: Mérei Adolf.

SZEMÉLYEK:

Stephenson	Borbély S.	Slippel, koldus Kulcsár L.
Kitty, neje	Benkőné P.	Jessie, leánya Rontai B.
Malona, leánya	Wlassák V.	Trunki, koldus Ladislai J.
Karinszky gróf	Nyáray A.	Pennyman
Blackwell	Faludi K.	Crab koldus Kun Irén.
Rendőrbiztos	Fejér Aladár.	Kis Karinszky Benkő Gizi.

Készlete este 7 és fél órakor.

Teljesen új műsor. Erdekfeszítő képek.

Olasz tüzérési gyakorlatok.

Urania színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Műsor 1908. május hó 1-én, pénteken:

1. Élő szobor. Kacagató. — 2. Bátor fiú. Dráma. — 3. Bojzu fej. Hu noros. — 4. Indusboszu. Dráma. — 5. A női divat. Látványosság. — 6. Szerencsétlen idill. Kacagató. — 7. Téli sportok Sveicban. Sportkép. — 8. Bécsi himnójárvány hatása Budapesten. Látványosság. — 9. Olasz tüzérési gyakorlatok. Látványosság.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda. Előadások hétköznapokon délután 5 órától kezdve este 10 óráig.

Ma este fél 9 órakor

Az aradi újságírók segélyalapja javára:

A tenger.

3 felvonásban, 196 színesen vetített és 10 mozgófényképpel.

Írták: Goda Géza és Král Miklós dr.

Felolvassa: Keszler Ede, az aradi Nemzeti S.ínház tagja.

NYILTTER.

BUCSU.

Az aradi Hungária kávéházat a mai nap-tól fogva Scheiber Lajos urnak, az aradi vasuti vendéglő bérőjének adtam át.

Az időn e kávéház vezetésétől visszavonulok, nagyrabecsült vendégeimnek s általában az aradi és vidéki közönségnek bálás köszönetet mondok a szives jóakarattért és pártfogásért, amelyvel engem működéseim alatt állandóan kitüntettek. Kérem a közönséget, hogy ezt a rekonszenzvet és támogatást ugyanoly mértékben utódommal, Scheiber Lajos urral szemben is megtartani kegyeskedjék.

Magamat az aradi közönség kedves emlékébe ajánlva, vagyok

Arad, 1908. május 1.

kiváló tisztelettel:
Wittmann Károly.

Értesítés!

Az aradi Hungária kávéházat a mai nap-tól fogva Wittmann Károly urtól átvettem.

Kérem a t. közönséget, hogy azon bizalommal és jóindulattal, amelyben elődömnök része volt, engem is kitüntetni sziveskedjék és én minden igyekezéssel, áldossáttal és fáradsággal oda fogok törekedni, hogy e bizalomnak megfeleljek s hogy kávéházam látogatóinak teljes megelégedését érdemeljem ki.

Kiváló tisztelettel

Arad, 1908. május 1.

1843

Scheiber Lajos.

MINDEN KÜLÖN ÉRTESÍTÉS HELYETT.

Tudatjuk összes rokonainkkal, jóbarátainkkal és ösmerőseinkkel, hogy a mai napon egybekeltünk.

FLAM BELLA
POLLÁK ARNOLD

Miskolc, 1908. apr. 30.

1841

Több aradi földszintes ház előnyös feltételek mellett eladó.

Részletes felvilágosítással szolgál:

Dr. Szalay Károly.

(Minorita-palota.)

Dr. Mann Adolf

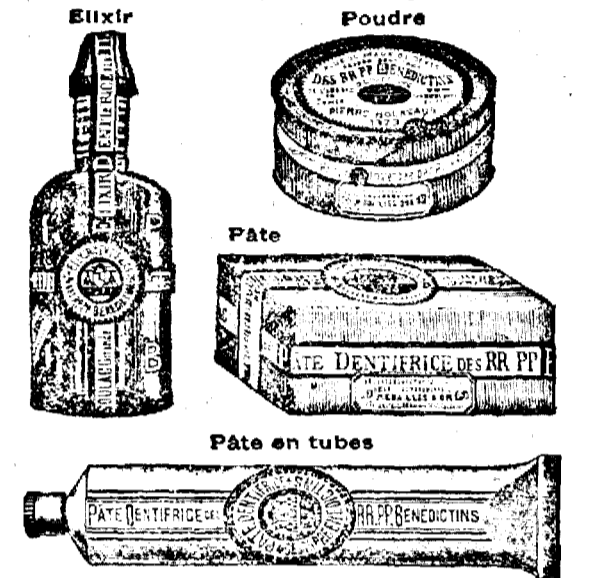
az aradmegyei közkórház négy éven át volt másodorvosa, lakik Andrassy-tér 6. sz. (Verbecs-ház.)

Rendel május 1-től fogva naponként délután 3—4-ig.

1905

Telefon 532.

RR. PP. Benedictins-féle Szájviz, fogpor, fogpasta.

DENTIFRICES Elixir, Poudre, Pâte
DES RR. PP. **BENEDICTINS**
de l'Abbaye de **SOULAC**
Eredeti csomagokban kaphatók a megfelelő üzletekben.

Szépség titok!

Szépség titok!

Puder és arckrém

„Germandrée“

Ideális, kellemes illat, alig látható és discret, előmozdítja a bőr egészségét és szépségét.

Mignot-Boucher, Illatszerezés

19 Rue Vivienne, Paris.

5946

Csakis eredeti csomagolásban és előkelőbb üzletekben kaphatók.

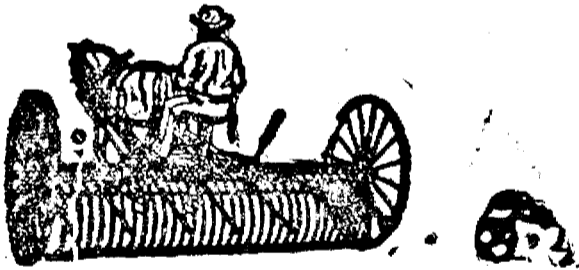
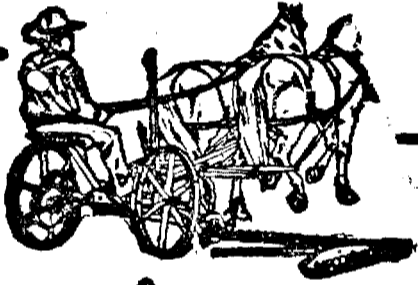
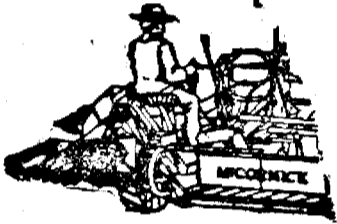
Alap.
186
Elsőren

PÁR

3 pár divat esz
színekben
3 pár nyers
fogasu
Fehérneműm a

M
amer

Vezérképviselők Kovács Soma és Társ.

Kirakata

Verseny árai!

Alka
Valódi keleti

igen

Ros

591

Kirakata

...eml. órákat ...
...olcsóbb ...
...színház ...
...állításban, leg-
...ptelők és ...
...és takaré-
...obb ...
...fokmériék-
...részére, te-
...rök, minden-

...szeptember ...
...nt azonnal ...
...nek.

...detmény.

...ré tesszük, hogy a vá-
...őkre bocsájtandó szarvas-
...és lovak után eső legelte-
...pásztordíjak folyó évi ápri-
...17, 28, 29, 30, május 1. és
...apjain a városi pénztárba
...endők.

...díjak befizetésekor a pénz-
...szolgáltatja a legeltetési je-
...zet, a melyekkel a szarvasmar-
...és lovak a legelőre kibocsáj-
...sra kitűzött napokon a legelőre
...ocsájtathatók.

A legelőre bocsájtás idejét folyó
évi május 4. és 5-ik napjaira tűz-
zük ki.

Az állatok lebélyegzése a kö-
vetkező napokon fog eszközöltetni.

1. A belvárosi, Sarkad, Erzsé-
betváros és ujtelepi állatok május
hó 4-én a vásárálláson.

2. A gáji, tanyai és ségal álla-
tok május hó 5-én a Gizella-téren.
Arad, 1908. évi április hó 24.

A városi tanács.

...nó 28-án.

...si tanács.

...r-
...ga
...m
...nti
...liva-
...ankba

...om ispán

...kerestetik

...gőzmalomba,

...a átvételéhez és a kezelé-

...atok L. J. alatt a kiadóhiva-
...retnek.

Uj üzlet!

Szabott árak!

Uj üzlet!

Saját érdekében

győződjön meg arról, hogy a világhírű

Kobrak-cipőkben

a legkényelmesebben lehet járni, a mi a kitünő szabás és finoman kidolgozott anyagnak köszönhető.

A szabadalmazott, kézzel kötött, bőr Kobrak sandálok hölgyek, urak és gyermekek részére már megérkeztek és kaphatók Aradon kizárólag**Lányi Marcell**

Kobrak cipőraktárában

967

Arad, Atzél Péter-utca 1. sz.

Uj üzlet!

Szabott árak!

Uj üzlet!

Alapított 1858.

Telefon szám 439.

Müller J. és Fia

ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó gyára

ARADON, gyár és iroda: Tököly Imre-utca 40—42.

Gyűjtőtelepek: József főherceg-ut II. sz., Farray-u. 2b sz., Asztalos Sándor-u. 2—3. sz.

Vidéki gyűjtőtelepek: Déva, Brassó, Gyulafehérvár, Segesvár, Vajdahunyad, Szászváros, Székelyudvarhely.

Tisztelettel tudatjuk a n. ó. közönséggel, miszerint 50 év óta fennálló országos hírű

ruhafestő, vegy ruhatisztító és fehérnemű gőzmosó gyárunkat

ujabban megnagyobbítottuk és a legmodernebb gépekkel szereltük fel s így nemcsak a bel, hanem a külföld bármely hasonmú gyáraival a versenyt felvesszük.

Vegyileg tisztítunk vagy festünk mindennemű férfi és női ruhákat, felöltöket, gyermek ruhákat, teljesen egészben minden bontás nélkül, továbbá butorzöveteket, lüggönyöket, himzéket, cipőket, keztyűket, zórnéket stb. stb.**Fehérnemű-gőzmosógyárunkban, mely kitünő gépekkel van ujonnan felszerelve, mindennemű maró anyag, (mely a fehérneműnek ártana kizárásával) hófeheren mossuk, bármilyen fehérneműket, de főleg gallérokat, kélzöket, férfi ingeket stb., melyek modern lényező gépeinkkel lényezően teljesen új kinézést nyernek.**

A n. e. közönség eddigi partfogását megköszönve, kérjük további szives megbízásait

kiváló tisztelettel

Müller J. és fia.

828

Postaküldemények gyorsan és gondosan eszközöltetnek.

Jégszekrények

kitünő hűtőképességgel, csekély jégfogyasztással, legjobb szerkezettel, minden nagyságban nagy választékban kaphatók.

Szabó Albert

1496

0 cs. kir. fensége Lózser főhg. udv. szállítója
Arad, Andrassy-tér 16.

Üveg, porcellán, lámpa és konyha-berendezési cikkek nagy raktára.

Városi és megyei telefon 239.

Telefon 848. sz.

Jégszekrények.

Legújabb amerikai rendszer, magyar szabadalom bej.

Jégtartány vasrácsból és sodronyhálóból

Jéggel együtt

csekély havi részletfizetésre kaphatók:

Husserl Manó

bádogosnál 1767

Arad, zsidó-templom épület.

Arany oklevéllel kitüntetve.

Braun Samu, Berger Antal és Társai

szobafestő és mázoló munkák vállalata

ABADON, FORRAY-UTCA 7.

Van szerencsénk az igen tisztelt közönség figyelmét felhívni, hogy Aradon Braun Samu, Berger Antal és Társai cég alatt szobafestő és mázoló ipart üzünk.

Azon körülmény, hogy cégünk az Aradon már elismert legjobb festőkből alakult meg, továbbá, hogy a munkák kivitele személyesen általunk történik, ezeknél fogva abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy ugy egyszerű, valamint legpazarabb kivitelű szobafestő és mázoló munkákat akár helyben, akár vidéken a legjutányosabban végzünk.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérjük

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

Vese- és hólyagbajoknál minden vizet felülmul. Kellemes, kissé savanykás ízű, vasmentes, szénsavdus, rendkívül üdítő asztali viz.

Orvosilag ajánlva. 5881 Orvosilag ajánlva.

Ivógyogymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence tüdőhurujaimal, húgykő- és tövénykepződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség: Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdön.

A „FOROSÓ” kalap

a legegészségesebb és legkeilemesebb fejviselet. 171

A folytonos szellőzés következtében a legjobb védő fejfájás és idegesség ellen; ellenzi a hajbetegségeket és a hajnak növesét előmozdítja.

Törvényileg védve.

Csak akkor valódi, ha fenti védjeggyel van ellátva.

Kapható egyedül Arad és vidéke részére:

MÜNZ I.

elsőrendű kalap. uridivat- és fehérnemű üzletében ARADON.

A cs. és kir. 33. gy. ezred tisztikarának szállítója. — Állami tisztviselők szállítója.

Kirakataimban állandóan a legszebb és legjobb ízű nyakkenők láthatók.

Nyári szezonra meglepő szép szalmakalap ujdonságok.

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek

fedezésére.

AJÁNLJUK.

Arcz-cremek	Fogpasták
Illatszerek	Fogkefék
Hölgyporok	Szájvizek
Kölni vizek	Szappanok
Fogporok	Hajvizek
Fogcremek	Szoba-illatok

VOJTEK ÉS WEISZ

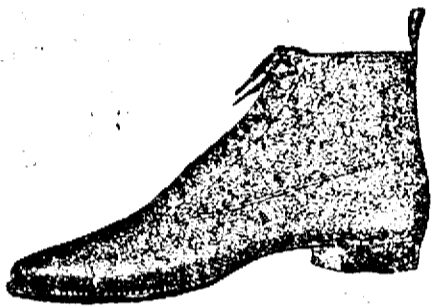
drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

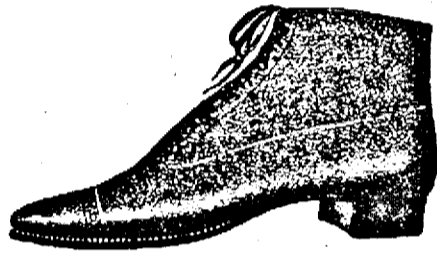
FISCHER CIPŐK

nagy áruháza

Kizárólagosan elsőrendű helybeli kézimunka!

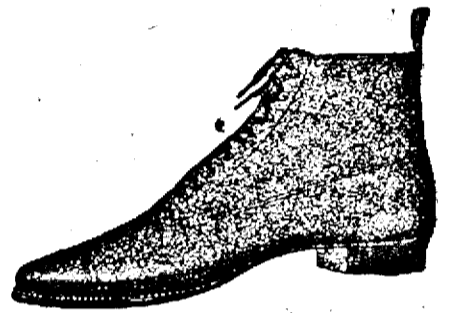
Elsőrendű kézimunka. Férfi strappa cipő, boxbőrből. Ára forint 5.75.

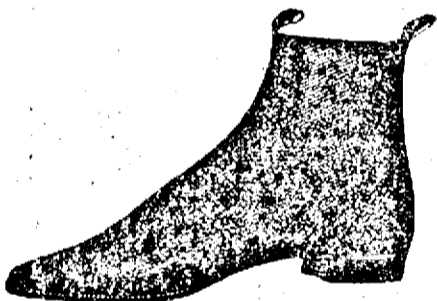
Elsőrendű kézimunka. Uri cipő finom box bőrből, elegáns forma. Ára forint 7.50.

Elsőrendű kézimunka. Uri cipő a legfinomabb chewro bőrből, gyönyörű szabás. Ára forint 7.75.

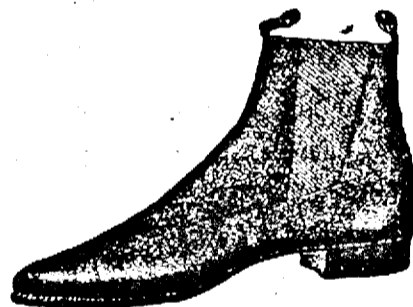
Elsőrendű kézimunka. Férfi cipő finom chewro bőrből. Ára forint 6.50.

Elsőrendű kézimunka. Férfi cuggos cipő, finom box bőrből, kényes lábknak. Ára forint 5.50.

Elsőrendű kézimunka. Uri cipő valódi amerikai formában, a legfinomabb box bőrből. Ára forint 7.00.

Elsőrendű kézimunka. Uri cuggos cipő a legfinomabb párisi chewro bőrből. Ára forint 6.75.

Elsőrendű kézimunka. Uri cipő valódi párisi chewro bőrből, amerikai szabás, fűzős vagy gombos. Frt 8.25.

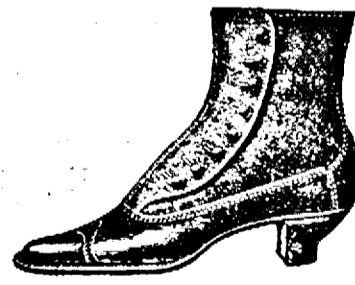
Elsőrendű kézimunka. Női fűzős cipő box bőrből, kitűnő minőségű. Ára forint 5.50.

Elsőrendű kézimunka. Női fűzős cipő, legfinomabb chewro bőrből, rendkívül elegáns. Ára forint 6.25.

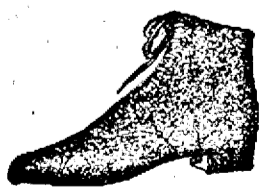
Elsőrendű kézimunka. Női fűzős cipő barna chewro bőrből, elegáns forma. Ára forint 5.90.

Elsőrendű kézimunka. Női gombos cipő legfinomabb chewro bőrből, gyönyörű forma. Ára forint 6.50.

Elsőrendű kézimunka. Női cipő finom box bőrből, kitűnő minőségű. Ára forint 5.90.

Elsőrendű kézimunka. Gyermekcipő erős felső bőr és erős talp. Ára forint 2.50, 3.—.

Elsőrendű kézi munka. Női cipő kivágott finom valódi chewro bőrből. Ára forint 4.75.

Elsőrendű kézimunka. Női chewro félcipő, elegáns szabás. Ára forint 4.90.

Elsőrendű kézimunka. Női félcipő, finom barna chewro bőrből. Ára forint 5.—.

Finom erős fűlcipő. Ára forint 3.25, 3.75.